

Íme, áldjátok az Urat,
az Úrnak szolgálói,
mindnyájan,
kik az Úr házában
álltok éjszakánként!
Tárljátok kezeitek a
szentély felé,
és áldjátok az Urat!

Zsolt 134,1-2

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

LXXXI. évf. 45. • (4027.)
2025. november 9. • Ára 445 Ft

Misszió nemzeti és európai múltunk feltárásáért

Interjú Molnár Antal történésszel, a Szent István Társulat új elnökével

Molnár Antalt április 28-án nevezték ki a Szent István Társulat elnökévé Erdő Péter bíboros, prímás, a társulat fővédője javaslatára. A történész 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója volt. Az ELTE Humán Tudományok Kutatóközpontja (korábban HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont) Történettudományi Kutatóintézetének igazgatója, a Történettudományok Pápai Bizottságának tagja. Vele beszélgettünk a Szent István Társulatról és a megjelenő új könyvről, amelyet a moldvai magyarokról írt.

– Hogyan fogadta az elnöki kinevezését?

– Megtiszteltetésnek éreztem, hogy felmerült a személyem, hiszen nem sok olyan, nagy múlttal rendelkező kulturális intézmény van Magyarországon, mint a Szent István Társulat, amely 1848-as alapítása óta sok ezer kötetet adott ki több tízmillió példányban. Az elmúlt bő másfél évszázadban

a magyar nyomtatott betű kiemelt, magas színvonalú fóruma lett, amely nemcsak a katolikus, de a magyar kultúrának is letéteményese, már a kiadványok mennyiségénél fogva is, és akkor még nem beszélünk a minőségről. Meghatódtam, mert nem volt a bakancslistámon, hogy a Szent István Társulat elnöke leszek. Együtt léptünk hivatalba Kovács Zoltán atyával, a társulat alelnökével.

– Mit jelent az elnöki funkció a Szent István Társulat esetében?

– A Szent István Társulat egy klasszikus társulat és kiadó vállalat, amelynek operatív irányítását 1999-től Farkas Olivér igazgató látja el. A társulat egyházi felelőse az alelnök, aki mindig egyházi személy, sokáig Rózsa Huba teológusprofesszor töltötte be ezt a tisztséget. Az elnöki egy reprezentatív funkció, melyet világi személy tölt be. 1945-ig főként arisztokraták, Majláthok, Zichyek, Károlyiak vagy Apponyi Albert voltak az elnökök. Sarbak Gábor 1996-tól majdnem három évtizeden keresztül töltötte be ezt a posztot.

(Folytatás az 5. oldalon)

Fotó: Merényi Zita

Átalakul az Új Ember!

Advent első vasárnapjától, az egyházi év kezdetétől nyolcvanéves hetilapunk megújult külsővel jelenik meg.

Hernádi Mária
a Naphimnuszról
Látogatás a bécsi Belvedere-palotában
Mit üzen a Feltárlók napja?
Film: A Guinness család

ISSN 0133-1205

2 5 0 4 5

9 770133 120548

Az Isteni Irgalmasság fáradhatatlan apostola volt

Ternyák Csaba egri érsek Katona István halálára

Ternyák Csaba egri érsek körlevélben emlékezett meg az október 21-én elhunyt Katona István nyugalmazott egri segédpüspökről. A körlevelet az Egri Főegyházmegye valamennyi templomában felolvasták november 2-án.

(A körlevelet a 3. oldalon közöljük)

Inspiráló az új nemzedékeknek

XIV. Leó pápa Szent John Henry Newmant egyháztanítóvá nyilvánította

November 1-jén, mindenszentek ünnepén délelőtt a Szent Péter-bazilika előtti téren a Szentatya ünnepélyes szentmisét mutatott be, amelynek keretében Szent John Henry Newmant egyháztanítóvá nyilvánította az oktatás világának jubileuma alkalmából. Az alábbiakban XIV. Leó pápa teljes homíliájának fordítását közlő tesszük.

Ma, mindenszentek főünnepén nagy örömmel sorolom Szent John Henry Newmant az egyháztanítók közé, s egyúttal, az oktatás világának jubileuma alkalmából, örömmel nevezem ki Aquinói Szent Tamás mellett az oktatás folyamata valamennyi szereplőjének társvédőszentjévé. Newman hatalmas kulturális és lelki nagysága inspirálja az új nemzedékeket, akik a végtelenre szomjaznak szívükben, és készek arra, hogy a kutatás és a tudás révén végigjárják azt az utat, amely – ahogy a régiek mondták – aspera ad

astra, vagyis a nehézségeken át a csillogókig vezet.

A szentek élete tanúsítja számunkra, hogy a mai bonyolult világban is lehet szenvedélyesen élni, anélkül, hogy felhagynánk az apostoli küldetéssel: „Ragyogjatok, mint csillagok a mindenségben!” (Fil 2,15).

(Folytatás a 3. oldalon)

A félelmen túllépve az egyházi gyermekvédelemben

Interjú a Gyerekasztal Munkacsoport szerzetes tagjaival

Francia, lengyel, német szakértők beszélnek a Gyerekasztal Munkacsoport (GYM) november 13-i budapesti konferenciáján arról, hogy milyen konkrét lépések történtek hazájukban az egyházi gyermekvédelem területén. A magyarországi helyzetről a GYM két szerzetes tagja, Hortobágyi Cirill pannonhalmi bencés főapát és Dobszay Benedek OFM, az Emberi Méltóság Stratégia szakmai vezetője nyilatkozott lapunknak.

(Interjú a 9. oldalon)

Nyolcvanéves

az

Új Ember

1945. augusztus 9-én jelent meg az Új Ember első száma. Lapunk nyolcvanéves fennállását ünnepelve cikksorozatot indítottunk, az elmúlt évtizedek írásainak legjavából válogatva.

(A sorozat következő részét a 12. oldalon olvashatják)

Elég a háborúkból, a halottak és menekültek szívszorító tömegeiből!

Vallási vezetők imatalálkozója Rómában

A Szentatya vezetésével a keresztény egyházak képviselői és a vallások vezetői imatalálkozót tartottak október 28-án a Colosseumnál. A római találkozózt – mint minden évben – a Sant'Egidio közösség szervezte. Az alábbiakban közreadjuk XIV. Leó pápa teljes beszédének fordítását.

Szentatyák, keresztény egyházak és nagy világvallások tisztelt képviselői! Különböző vallási hagyományaink szerint imádkoztunk a békéért, most pedig összegyűltünk, hogy a megbékélés üzenetét küldjük a világnak. A konfliktusok mindenütt jelen vannak, ahol élet van, de a háború soha nem segít kezelésükben vagy megoldásukban. A béke a megbékélés folyamatos útja. Köszönet mondok mindnyájatoknak, hogy eljöttetek ide imádkozni a békéért, és ezzel megmutattátok a világnak, mennyire döntő fontosságú az ima. Az emberi szívnek ugyanis rá kell hangolódnia a békére: a meditációban megnyílik, az imában kilép önmagából. Magunkba mélyedünk, hogy kilépeshünk magunkból. Erről teszünk tanúságot, amikor felajánljuk kortársainknak az ősi gyökeikkel rendelkező lelkiségek mérhetetlen kincseit.

A világ békére szomjazik: a megbékélés valódi és tartós korszakára van szüksége, amely véget vet a hatalommal

való visszaélésnek, az erőfőgatosnak és a jog sárba tiprásának. Elég a háborúkból, a

ténelmi pillanat volt, fordulópont a vallások közötti kapcsolatokban. „Assisi szellemében”

halottak és menekültek szívszorító tömegeiből, a mérhetetlen pusztításból! Mi, akik ma este együtt vagyunk, nemcsak a béke iránti szilárd elhatározásunkat fejezzük ki, hanem annak tudatát is, hogy az ima hatalmas erőforrás a megbékéléshez. Aki nem imádkozik, az visszaél a vallással – akár ölésre is felhasználja azt. Az ima a lélek mozdulata, a szív megnyílása. Nem kiáltott szavak, nem önmutogató viselkedésformák, nem Isten teremtésének ellen használta vallási jelszavak. Hisszük, hogy az ima megváltoztatja a népek történelmét. Az imahelyek legyenek a találkozás sátrai, a megbékélés szentélyei, a béke oázisai! Szent II. János Pál pápa 1986. október 27-én Assisibe hívta a világ vallási vezetőit, hogy imádkozzanak a békéért: soha többé egymás ellen, hanem egymás mellett! Ez tör-

évről évre folytatódtak ezek az ima- és párbeszédtalálkozók, amelyek baráti légkört teremtettek a vallási vezetők között, és sok békevágyat fogadtak be.

Úgy tűnik, a világ ma az ellenkező irányba halad, de mi újra Assisiből indulunk útnak: a közös küldetésstudatból, a békéért való felelősségvállalásból. Köszönetet mondok a Sant'Egidio közösségnek és az összes szervezetnek – katolikusoknak és nem katolikusoknak egyaránt –, amelyek gyakran az árral szemben is életben tartják ezt a szellemet. Az „Assisi szellemében” végzett ima a Katolikus Egyház számára a II. Vatikáni Zsinat *Nostra aetate* nyilatkozatában lefektetett szilárd alapon nyugszik. Ez a dokumentum megújította az Egyház és a vallások kapcsolatát, és éppen ma a 1965. október 28-án történő kihirdetésének hatvanadik évfordulóját ünnepeljük.

Együtt megerősítjük a – zsinati atyák által akart – párbeszédre és testvériségre irányuló elköteleződést, amely oly sok gyümölcsöt hozott. Akkori szavakkal élve: „Nem hívhatjuk segítségül Istent, mindennek Atyját, ha nem tekintünk testvérek bizonyos embereket, akik pedig Isten képmására vannak teremtve” (*Nostra aetate*, 5) – tanítja a II. Vatikáni Zsinat. Minden hívó a testvérünk. A vallásoknak mint „nővéreknek” pedig elő kell segíteniük, hogy a népek testvéreként, ne pedig ellenségként bányanak egymással. „Az összes nemzet ugyanis egy közösség, közös az eredetük” (uo. 1).

Tavaly Párizsban találkoztatok, és Ferenc pápa arra az alkalomra ezt írta nektek: „Tá-

Jaj annak, aki megpróbálja bevonni Istent a háborúba!” Magamévá teszem ezeket a szavakat, és nyomatékkal megismétlem: a háború sosem szent, csak a béke szent, mert azt Isten akarja!

Az ima erejével, az ég felé emelt, csupasz kezekkel és a másik felé nyújtott, nyitott tenyérrel kell előmozdítanunk, hogy mielőbb véget érjen ez a háború és az erőszak uralta korszak, és új történelem kezdődjön. Nem fogadhatjuk el, hogy ez a korszak tovább tartson, hogy formálja a népek gondolkodását, és hogy megszokjuk a háborút mint az emberi történelem természetes kísérőjét! Elég! Ez a szegények kiáltása és a föld kiáltása. Elég! Uram, hallgasd meg kiáltásunkat!

vol kell tartanunk a vallásokat attól a kísértéstől, hogy a nacionalizmusok, etnicizmusok, populizmusok erősítésének eszközeivé váljanak. A háborúk egyre súlyosbodnak.

Tiszteletreméltó Giorgio La Pira, a béke tanúja, amikor nehéz időkben politikusként dolgozott, ezt írta Szent VI. Pál pápának: amire szükségünk van, az „a világ másfajta tör-

ténelme: a »tárgyalás korának története«, egy új, háború nélküli világ történelme.” E szavak ma mindennél jobban az emberiség programjává válhatnak. A megbékélés kultúrája győzze le a tehetetlenség eluralkodott globalizációját, amely mintha azt sugallná, hogy másfajta történelem lehetetlen. Igen, a párbeszéd, a tárgyalás, az együttműködés képesek kezelni és megoldani a konfliktushelyzetekből adódó feszültségeket. Meg is kell tenniük!

Megvannak a pozíciók és az emberek, akik képesek erre. „A háború befejezése minden politikai vezető elodázhatatlan kötelessége Isten előtt. Minden politika prioritása a béke. Isten számon kéri majd azokat, akik nem keresték a békét, vagy szították a feszültségeket, előidézték a konfliktusokat! Számot kell adniuk minden háborús napról, hónapról, évről, melyek a népeket sújtották!” Ez az a felhívás, amelyet mi, vallási vezetők teljes szívünkkel intézünk a népek vezetőihez. A népek békevágyát visszhangozzuk. Azoknak adunk hangot, akiket nem hallanak meg, és akiknek nincs hangjuk. Merjék a békét választani!

És ha a világ süket maradna e felhívásra, biztosak vagyunk abban, hogy Isten meghallgatja imánkat és a sok szenvedő sírását. Mert Isten háború nélküli világot akar. Ő megszabadít bennünket ettől a bajtól!

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican Media

A remény új térképei

XIV. Leó pápa apostoli levele a katolikus nevelés útjáról

XIV. Leó pápa október 27-én a Szent Péter-bazilikában a pápai egyetemek hallgatóival közösen ünnepelt szentmise előtt aláírta, a Szentszék pedig közzétette a *Disegnare nuove mappe di speranza* kezdetű apostoli levelét, melyet az alábbiakban Zsódi Viktor SchP, a *Piarista Rend Magyar Tartományának vezetője* ismertet.

A dokumentum a II. Vatikáni Zsinat *Gravissimum educationis* kezdetű, a katolikus nevelésről szóló nyilatkozata megjelenésének 60. évfordulója alkalmából született, és három konkrét prioritást jelöl ki a katolikus intézmények számára a digitális kor kihívásaira válaszolva. A Szentatya fontosnak érezte, hogy választ adjon a digitális forradalom, a mesterséges intelligencia, a polarizáció és a fiatalok körében tapasztalható útkeresés kérdéseire.

A levél nem kész recepteket ad, hanem egy iránytűt és „új térképeket” kínál a mai széttöredezett nevelési környezetben. A dokumentum több metaforán (pl. hajózás vagy csillagképek) keresztül segít minket közelebb üzenetének megértéséhez. A különböző keresztény nevelési hagyományokat az üdvösség horgonyainak tekintve a szeles tengeren, kibontott vitorlának a csendes vizeken és világítótoronyoknak az éjszakában. Így őrizhették

meg – az idők jeleit olvasva – a hit és az ész, a tudás és az élet egységét.

A hagyomány mint iránytű

A *Gravissimum educationis* zsinati nyilatkozat mint „iránytű” tűnik fel korunk viharos vizein, ahol az ember nem lehet pusztán egy „kompetenciaprofil”, hanem arc, történet és hivatás. XIV. Leó pápa a katolikus nevelés történetét a Szentlélek szenvedélyes működéseként értelmezi, ahol a sivatagi atyák bölcsességétől kezdve, Szent Ágoston tanításán és a középkori egyetemek születésén keresztül egészen a nagy nevelő szentekig – mint Kalazanci Szent József vagy Bosco Szent János – ívelő példák illusztrálják, hogy az egyes egyházi oktató-nevelő hagyományok és karizmák mindig pedagógiai innovációk és eredeti társadalmi válaszok is voltak a kor igényeire.

Newman bíboros, a modern kor nevelője

A levél egyik jelentős gesztusa, hogy Szent John Henry Newman bíborost az Egyház nevelési küldetésének társ-

Zsódi Viktor SchP:
Fegyverezzük le a szavakat, mert a nevelés nem a vitákkal halad előre!

védőszentjévé nyilvánítja, és Aquinói Szent Tamás mellé helyezi. Ez egyben felhívás is arra, hogy újítsuk meg elköteleződésünket egy olyan tudás iránt, amely intellektuálisan felelősségteljes és ugyanakkor mélységesen emberi is. Az apostoli levél Newman bíborosi jelmondatát is idézi: Cor ad cor loquitur (Szív szól a szívhez). Ez a mottó a nevelést a személyes kapcsolat, a tanúságtétel és a meghallgatás dimenziójába helyezi. A dokumentum ezzel Newman azon meggyőződését emeli ki, hogy a nevelés célja nem pusztán a mérhető tudás átadása, hanem

egy olyan gondolkodásmód kialakítása, amely képessé tesz a kritikai gondolkodásra, a szintézisre, a bölcsességre és a szélesebb látókörre.

A katolikus nevelés mint „csillagkép”

A katolikus nevelés világa oly sokszínű, hogy „csillagképekhez” hasonlítható, hiszen vannak benne iskolák és kollégiumok, egyetemek és főiskolák, szakképző központok, mozgalmak és digitális platformok. Minden egyes csillagnak megvan a maga sajátos ragyogása, de együtt nyújtják igazi jelentésüket, amely utat is tud mutatni

az égbolton. A módszertani és strukturális különbségek erőforrások. A karizmák sokfélesége, ha jól hangolják össze őket, egységes és gyümölcsöző lehet.

Három prioritás a 21. századra

A pápai tanítás három új prioritást jelöl ki a keresztény nevelés számára, amelyek a 21. század kihívásaira kívánnak reflektálni.

Az első a belső életre vonatkozik: a fiatalok mélységére vágnak; szükség van a csend, a megkülönböztetés, a lelkiismerettel és Istennel folytatott párbeszéd tereire. A második az emberi léptékű digitális világra vonatkozik: neveljünk a technológiák és a mesterséges intelligencia bölcs használatára, az embert helyezve az algoritmus elé, és összehangolva a technikai, érzelmi, társadalmi, spirituális és ökológiai intelligenciát. A harmadik a fegyvertelen és lefegyverző békére vonatkozik: neveljünk erőszakmentes nyelvezetre, kiengesztelődésre, hidak építésére falak helyett.

A levél végső soron arra hív fel bennünket, hogy merjünk bátrak lenni és olyan

nevelési tereket létrehozni, amelyek a személyt, a kapcsolatot és az igazság közös keresését helyezik a középpontba, ragyogva, mint csillagok a világban, magasra tartva az élet Igéjét.

Bátorság a katolikus identitás megéléséhez

A dokumentum hármas felszólítással zárul: Fegyverezzük le a szavakat, mert a nevelés nem a vitákkal halad előre, hanem a meghallgató szelídséggel! Emeljük fel a tekintetünket, ahogy Isten mondta Ábrahámnak: „Nézz fel az égre, és számláld meg a csillagokat!” (Ter 15,5) Végül pedig őrizzük a szívünket, hiszen a kapcsolat előbbre való, mint a vélemény, az ember előbbre való, mint a program!

XIV. Leó pápa levele egy bátor stratégiát vázol fel. Azt állítja, hogy a katolikus iskola egyetlen valódi, hosszú távú ereje éppen a katolikus identitás megélésében rejlik. A jövő a hiteles katolikus nevelési műhelyeké, amelyek képesek egy olyan integrális nevelést nyújtani, amelyet sem az állami, sem a profitorientált szektor nem tud biztosítani. A dokumentum a katolikus identitást nem tehernek, hanem a legértékesebb, megkülönböztető erőforrásnak tekinti. „Fegyverezzétek le a szavakat, emeljétek fel a tekinteteket, őrizzétek a szívteket!

Fotó: Lambert Attila

Az Isteni Irgalmasság fáradhatatlan apostola volt

Ternyák Csaba egri érsek Katona István halálára

(Folytatás az 1. oldalról)

Kedves Testvérek!
Katona István püspök atya, egyház-megyénk nyugalmazott segédpüspöke, 2025. október 21-én a nyíregyházi Seregély István Papi Szociális Otthonban szentségekkel megerősítve, csendben elhunyt. Augusztus 28-án még ő áldotta

meg a felújított egri bazilikában elkészült akadálymentes bejáratot. Röviddel ezután érkezett a hír, hogy püspök atya combcsonttörést szenvedett, kórházba került, és megműtötték. Műtétje után gondos ápolásban részesült, de már nem tudott talpra állni. 97. születésnapján még meglátogattuk és közös imádságban köszöntünk el Tőle.

Katona István 1928. október 3-án, Nagykátán született. A Szegedi MÁV Intézetben érettségizett. Teológiai tanulmányait Szegeden végezte, és 1953. június 7-én ugyanott szentelték pappá. Káplánként szolgált Újszegeden és Kiszomboron. 1958-ban plébánosi kinevezést kapott Klárafalvára, majd Apátfalván és Szeged-Rókus plébániákon teljesített plébánosi szolgálatot. 1970-ben teológiai doktorátust szerzett a Hittudományi Akadémián. Szent II. János Pál pápa 1989. november 3-án nevezte ki váci segédpüspökké, és a váci székesegyházban december 9-én szentelték püspökké. Püspöki jelmondata: „Maradj velünk, Jézusunk!” 1989–97 között általános helynök, 1992–98 között váci székesegyházi plébános. A Magyar Katolikus Püspöki Konferenciában a Katolikus Iskolák Főhatósága elnökeként tevékenykedett 1996-ig. Tevékenységének elismeréseként a Pro Pedagogia Christia-

na kitüntetés arany fokozatában részesült. 1997. október 10-én egri segédpüspöki kinevezést kapott. 2007. december 8-i gyűlésén a székeskáptalan nagyprépostnak választotta meg.

Az Isteni Irgalmasság ügyének és az irgalmasság rózsafüzérének fáradhatatlan apostola volt, nemcsak egyházmegyénkben, hanem országszerte. Évről évre sok zárándok keresi fel a krakói Irgalmasság-bazilika magyar kápolnáját, amelynek létrejöttében elévülhetetlen érdemei vannak. Imádságos életét jól jellemzik könyvei, kiadványai, amelyeket a Szent István Rádió és Televízió segítségével nagy buzgalommal terjesztett. Nagy gonddal állította össze a rádió számára a *Szentek és szent életű emberek* című műsort, amelyet ő maga olvasott fel. Ezen műsorban naponta hallhatjuk békességet és derűt sugárzó kedves hangját.

Az *Egyházi Törvénykönyv* előírása szerint 75. életévének betöltésekor, 2003-ban benyújtotta lemondását a pápának. Ekkor a Szentatyá, II. János Pál pápa arra kérte, hogy további intézkedésig lássa el hivatalát. Amikor végül 2013-ban Ferenc pápa elfogadta lemondását, 85 évesen ő volt Európa legidősebb aktív püspöke. 2018. március 20-tól a nyíregyházi Seregély István Papi Szociális Otthonban élt, idős kora, gyenge egészsége ellenére is készséggel, nagy odaadással misézett és gyóntatott.

A lelkipásztorok és a hívek szeretettel és örömmel vették körül a halk szavú, derűs és mégis határozott főpapot. A magyar püspököket bemutató könyvsorozatban a róla készült kötet találóan a *Szelíd határozottsággal* címet kapta. Imádkozunk érte, és kérjük, hogy a végrendeletében hagyott mottó beteljesüljön: „Hadd énekeljem örökké Urunknak irgalmas jóságát!”

Temetése 2025. november 12-én, szerdán az egri bazilikában lesz. Koporsója előtt 9.30-kor elimádkozzuk a dicsőséges rózsafüzért, majd 10 órakor szentmisét mutatunk be lelke üdvéért. Ezt követően helyezzük sírba a bazilika altemplomában a feltámadás reményében.

Forrás: Egri Főegyházmegye
Fotó: Lambert Attila

A szeretet dallama

Podcastsorozat indult Székely János püspökkel

A *Szeretet dallama* címmel új podcast-sorozatot indított a Magyar Katolikus Egyház, melyben Székely János szombathelyi megyéspüspökkel, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnökével beszélgetnek aktuális témákról. A két-hetente közzétett adások műsorvezetője Kuzmányi István állandó diakónus, a *Magyar Kurír* főszerkesztője.

Az első adásban Székely János püspökkel ismerkedhettünk meg. A főpásztor többek között családjáról, ferences kötődéséről, papi hivatásáról, pályája megha-

tározó személyeiről, a *Szentírás* szeretetéről beszélt, és a legkedvesebb bibliai alakját is megismerhettük. A *Szeretet dallama* podcast első adását október 29-én, szerdán 8 órakor adta közre az MKPK sajtóirodája, amely a Magyar Katolikus Egyház YouTube-csatornáján érhető el. Az adás a Magyar Katolikus Rádió stúdiójában készült. A következő rész november 12-én, szerdán jelenik meg, és témája a béke és a békességszerzés lesz.

K. I.
Fotó: Sebő Balázs/MKPK

Inspiráló az új nemzedékeknek az oktatás terén is

A pápa Szent John Henry Newmant egyháztanítóvá nyilvánította

(Folytatás az 1. oldalról)

Ezen ünnepélyes alkalommal szeretném újra megismételni ezt a nevelőknek és az oktatási intézményeknek: „Ragyogjatok ma, mint csillagok a mindenségben!” – az igazság közös keresésében való hiteles elkötelezettségekkel, az igazság következetes és nagylelkű megosztásával, a fiatalok – különösen a szegények – szolgálatával, valamint azzal a mindennapi tapasztalattal, hogy „a keresztény szeretet prófétái, csodákat tesz” (vö. *Dilexi te apostoli buzdítás a szegények iránti szeretetről*, 120).

A jubileum a remény zárándoklata, és ti mindannyian, az oktatás nagy területén, jól tudjátok, mennyire nélkülözhetetlen maga a remény! Amikor az iskolákra és egyetemekre gondolok, a prófécia műhelyeinek látom őket, ahol a reményt megélik, folytonosan elbeszéli és újra meg újra felkínálják. Ez az értelme a boldogmondásokról szóló mai evangéliumnak is. A boldogmondások a valóság új értelmezését hordozzák magukban. Jézusnak, a nevelőnek az útjáról és üzenetéről szólnak. Első pillantásra lehetetlennek tűnik boldognak nevezni a szegényeket, az igazságra éhezőket és szomjazókat, az üldözötteket vagy a békességszerzőket. Ami azonban a világ logikája szerint elképzelhetetlennek tűnik, az Isten országa közelségében értelemmel és fénnel telik meg. A szentekben ezt az országot látjuk hozzánk közel jönni és közöttünk valósággá válni. Szent Máté joggal mutatja be a boldogmondásokat tanításként, Jézust ugyanis tanítóként ábrázolja, aki a dolgok új látásmódját közvetíti, és akinek szemlélete megegyezik saját életútjával. A boldogmondásokat azonban nem tarthatjuk egy tanításnak a sok közül, hanem a voltaképpeni tanítást jelentik. Ugyanígy az Úr Jézus sem egy a sok tanító közül, hanem ő a voltaképpeni nevelő. Mi, tanítványai, az ő iskolájába járunk, és egy olyan értelemhorizontot tanulunk felismerni az ő életében – vagyis az általa bejárt életútban –, amely képes minden tudásformát megvilágítani. Iskoláink és egyetemünk bárcsak mindig az evangélium meghallásának és megélésének helyei lennének!

Ídőnként úgy tűnik, hogy a mai kihívások meghaladják erőinket, de ez nem így van. Ne engedjük, hogy a pesszimizmus legyőzzön bennünket! Emlékszem arra, amit szeretett elődöm, Ferenc pápa hangsúlyozott a Kultúra és Nevelés Dikasztériuma első plenáris ülésén mondott beszédében: együtt kell munkálkodnunk azon, hogy megszabadítsuk az emberi-séget a nihilizmus sötétségétől, amely körülveszi, s amely talán a kortárs kultúra legveszélyesebb betegsége, mivel azzal fenyeget, hogy „elrabolja” a reményt. A bennünket körülvevő sötétségre való utalás Szent John Henry Newman egyik legismertebb írását idézi fel bennünk: a „Lead, kindly light” (Vezess, szelíd fény) kezdetű himnusz. Ebben a gyönyörű imában rádöbbenünk, hogy távol vagyunk az otthontól, a léptünk bizonytalan, és nem látjuk tisztán a horizontot. De mindez nem bénít meg bennünket, mert megtaláltuk a vezetőt: „Te vezess, szelíd fény, a sötétségen át, amely körülvesz, te légy, aki vezet engem!” – „Lead,

kindly Light. The night is dark and I am far from home. Lead Thou me on!”

A nevelés feladata, hogy felkínálja ezt a szelíd fényt azoknak, akik különben a pesszimizmus és a félelem különösen alattomos árnyainak foglyai maradnának. Ezért szeretném azt mondani nektek: cáfoljuk meg a beletörődés és a tehetetlenség hamis érveit, és tesszük a mai világban a remény nagyszerű indokait! Szemléljük és mutassuk fel azokat a csillagképeket, amelyek fényt és irányt adnak a sok igazságtalanság és bizonytalanság által sötétbe borított jelenben! Ezért arra bátorítlak benneteket, hogy az iskolákat, az egyetemeket és minden oktatási közeget – az informálisakat és az utcaiakat is – tegyék a párbeszédre és békére épülő civilizáció küszöbévé.

Életek által engedjétek felragyogni azt a „hatalmas sokaságot”, amelyről a mai liturgiában

Az élet nem attól válik világossá, hogy gazdagok, szépek vagy hatalmasak vagyunk. Akkor lesz ragyogóvá, amikor valaki felismeri önmagában ezt az igazságot: Isten hívott meg, hivatásom van, küldetésem van, életem valami nálam nagyobbat szolgál! Minden egyes teremtménynek megvan a maga szerepe. Mindenki egyedülálló értéket kínálhat fel, és a nevelési közösségek feladata az, hogy ezt bátorítsák és megbecsüljék. Ne feledjük: a nevelési folyamatok középpontjában nem elvont egyéneknek, hanem hús-vér embereknek kell állniuk, különösen azoknak, akik egy kirekesztő és megölő gazdaság mércéje szerint nem tűnnek „hasznosnak”. Arra kaptunk meghívást, hogy személyeket formáljunk, akik teljes méltóságukban ragyognak, mint a csillagok.

Ezért mondhatjuk, hogy a keresztény szemléletű nevelés mindenkit segít abban, hogy szentté

a *Jelenések könyve* beszél: „minden nemzetből és törzsből, népből és nyelvből”, álltak ott, „a Bárány előtt” (7,9). A bibliai szövegben az egyik vén – miközben a sokaságot szemléli – megkérdezi: „Kik ezek, és honnan jöttek?” (Jel 7,13). E tekintetben, az oktatás területén is, a keresztény tekintet azok felé fordul, „akik a nagy szorongatásból jöttek” (Jel 7,14), és felismeri bennük a mindenféle nyelvet és kultúrát képviselő testvérek arcát, akik Jézus szűk kapuján át léptek be a teljes életbe.

Ezért ismét fel kell tennünk magunknak a kérdést: „A kevésbé tehetségesek nem emberek? A gyengék nem rendelkeznek ugyanazzal a méltósággal? Akik kevesebb lehetőséggel születtek, kevesebbet érnek emberként, csupán a túlélésükért küzdhetnek? A válasz, amelyet ezekre a kérdésekre adunk, meghatározza társadalmaink értékét, és jövőnk is tőle függ” (vö. *Dilexi te apostoli buzdítás*, 95). Tegyük hozzá: ettől a választól függ az is, hogy nevelésünk evangéliumi-e. Szent John Henry Newman maradandó örökségében számos rendkívül jelentős meglátást találunk az oktatás elméletére és gyakorlatára vonatkozóan. „Isten – írta – azért teremtett meg engem, hogy elvégezzek egy meghatározott szolgálatot. Olyan feladatot bízott rám, amelyet másra nem bízott. Küldetésem van: talán nem fogom megismerni ebben az életben, de a rám váró életben feltárja előttem” (*Meditations and Devotions*, III, 1, 2). Ezekben a szavakban csodálatos módon fejeződik ki minden emberi személy méltóságának misztériuma, valamint az Isten által kiosztott ajándékok sokfélesége is.

váljék. Nem kevesebbről van szó. XVI. Benedek pápa, aki 2010 szeptemberében apostoli látogatást tett Nagy-Britanniában, és azon alkalommal boldoggá avatta John Henry Newmant, a következő szavakkal buzdította életszentségre a fiatalokat: „Amit Isten leginkább kíván mindegyiteknek, az az, hogy szentté váljatok. Ő sokkal jobban szeret benneteket, mint ahogy el tudjátok képzelni, és a legjobbat akarja nektek.” Ez az egyetemes meghívás az életszentségre, amelyet a II. Vatikáni Zsinat üzenetének lényegi részévé tett (vö. *Lumen gentium dogmatikus konstitúció*, V. fejezet). És az életszentséget kivétel nélkül mindenkinek felkínálja, mint a boldogmondások által kijelölt egyéni és közösségi utat.

Imádkozom, hogy a katolikus nevelés segítsen mindenkinek felfedezni saját meghívását az életszentségre. Szent Ágoston, akit Szent John Henry Newman oly nagyra becsült, egyszer azt mondta, hogy mi tanulótársak vagyunk, akiknek egyetlen Tanítójuk van, akinek iskolája a földön van, katedrája viszont a mennyben (vö. *Kétszázkilencvenkettedik beszéd*, 1).

Gerhard Ludwig Müller Aki fényt gyűjtött a sötétségben – John Henry Newman élete és gondolkodása című kötet megvásárolható az Új Ember könyvesboltban (Budapest, V. kerület, Ferenciek tere 7–8.; nyitvatartás: hétfő, kedd, csütörtök, péntek: 9-től 17 óráig; szerdán 10-től 18 óráig), vagy megrendelhető az Új Ember online könyvtárházban.

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican Media

A BIBLIA ÜZENETE

Isten temploma szent,
és ti vagytok az

Róma városának és a világ összes templomának „anya és fejé”: ezt a címet viseli a lateráni bazilika, melynek felszentelését a mai napon ünnepeljük. Miért ennyire kiemelt ünnep ez, hogy még a 32. évközi vasárnapot is kiszorítja a naptárból? Nem csak egy épületről van itt szó valójában, nem csak egyetlen templomról beszélünk a sok közül?

Egyáltalán nem, hanem rang és időrend szerint is az első, hivatalosan felszentelt római templomról, melyet maga Nagy Konstantin császár saját palotájából építtetett át és adományozott a pápának. Sok kincse közül számomra talán a legértékesebb az, hogy ennek szentélyében őrzik az „utolsó vacsora oltárát”, azt az asztallapot, amely körül Jézus az „első szentmisét” ünnepelte apostolaival. És itt, a szép baldachinos oltár csodásan díszített emeleti erkélytartójában őrzik a két főapostol, Szent Péter és Szent Pál fejereklvéit is.

Nem véletlen tehát, hogy ez az ünnepnap nemcsak Rómában, de az egész földkerekségen is oly kiemelt helyen áll mint a világ első templomának, a pápa plébániatemplomának ünnepnapja. De mi is valójában az igazi titulusa, kinek a tiszteletére szentelték fel? A római nép egyszerűen csak „Lateráni Szent Jánosként” emlegeti. Ám kire utal ez az elnevezés?

A válaszuk: mindkét Jánosra. Először is az Úr Jézus rokonára, előfutára, Keresztelő Szent Jánosra, hisz, Jézus szavai szerint, „aszszonyok szülöttei között nincs nagyobb” nála. De később hasonlóképp dedikáltak ezt a templomot az apostol és evangélista Szent Jánosnak, a szeretett tanítványnak is. E szép ünnepen épp

a negyedik evangéliumból halljuk magának az Úr Jézusnak szavait és Jánosnak ezekhez fűzött reflexióit.

Ezzel el is érkeztünk a templom elnevezései közül a legfontosabbikhoz. Első és legősibb titulusa ugyanis „a legszentebb Üdvözítőről”, Megváltó Urunkról, Jézus Krisztusról nevezett bazilika, mely még a vatikáni Szent Péter- és a falakon kívüli Szent Pál-bazilikát is megelőzi címben, rangban és méltóságban. Minden egyes katolikus templomban az Úr titokzatos és valóságos jelenlétét valljuk a legméltóságosabb Ol-táriszentségben, a legszentebb Eucharisziában.

Befejezésül keressük meg e templomszentelési ünnep üzenetét! A legfontosabb, ami talán az elmondottakból is könnyen kikövetkeztethető: a nagybetűs és egyetlen igazi templom nem más, mint maga Jézus. „Bontsátok le ezt a templomot, és én harmadnapra újra felépítem azt”, szól a Mester, aminek hallatán még János apostol és a tanítványok se „kapcsolnak” azonnal. Jézus ugyanis a saját testének templomáról beszélt, amit csak akkor értettek meg, amikor harmadnapra feltámadt a halálból. A másik üzenet pedig, hogy Jézus Krisztus testében, vagyis az Egyházban válhatunk mi magunk is templommá. „Isten temploma szent, és ti vagytok az: nagy volt a ti váltásádjátok. Dicsőítsétek meg tehát Istent a ti testetekben”!

Vezessen bennünket ezen a szép ünnepen Jézus tanítása, Szent János, Szent Pál és Szent Péter apostol szavain keresztül, hogy Benne növekedjünk mi is mindnyájan „lelki házzá, szent papsággá”, Isten templomává!

Bognár István

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

Ünnepek és jeles napok (97.)

Az angyalokat Isten előtti közbenjáróinknak tekintjük. Akár az őrangyalunkról van szó, akár bármelyik másikról, aki az Isten közelében van és őt dicsőíti (Iz 6,3). Bizánci Egyházunk november 8-án Szent Mihály és Gábor főangyalt és az összes mennyei erőket ünnepli. Ez a nap nagy és fényes ünnep az Egyházunkban. Sok templom Szent Mihály arkangyal tiszteletére lett felszentelve. A máriapócsi bazilikának is ez az eredeti címünnepe, ahol az Istenszülő Szűz Mária képe háromszor is könnyezett (1696-ban, 1715-ben és 1905-ben). A templomok ikonosztázióján is mindig jelen van Szent Mihály arkangyal képe, leggyakrabban a diakónusi ajtón.

Az ünnep liturgikus énekei váltakozva fordulnak Mihály, illetve Gábor arkangyal felé, de gyakran említik az összes mennyei erőket is. Az említett közbéjárói tevékenységükre való hivatkozás tűnik fel a fő énekekben, a tropárban. Így kezdődik: „Ó, mennyei seregek fővezérei, kérünk titeket, mi, méltatlanok, hogy imáitok által vegyetek minket körül!” S milyen nagyszerű dolog, hogy számíthatunk is arra, hogy megteszik! Körülvesznek, elárasztanak bennünket az értünk szóló imádságukkal, mely Isten felé irányul. Így van ez rendjén, hisz ők „szolgáló lelkek”, akik természetesen elsősorban Istent szolgálják, de nekünk is a segítségünkre vannak. Nem lehet véletlen, hogy egy részük őrangyal!

Az angyalok számáról nem sokat tudunk. De az ismeretes a Szent Liturgiából, hogy „az angyalok s arkangyalok rendjeit és seregeit” rendelte dicsőségének szolgálatára az Uralkodó Úristenünk, amint a kisbemenet imájában megjelenik.

Az átváltoztatás előtt pedig még részletesebben imádkozza a pap Isten felé, akinek „az arkan-
gyalok ezrei, az angyalok miriádjai, a hatszár-
nyú, sokszemű, fennlebegő szárnyas kerubok és
szeráfok szolgálnak”. Márpedig, ha ilyen sokan
vannak, akkor minden embernek jut közülük
őrangyal! Sőt – komoly teológusok szerint – az is
lehetőséges, hogy nem csupán egyetlen őrangya-
lunk van. Milyen jó tudni, hogy sokan vigyáznak
ránk, és sok közbenjárórnk van Isten előtt!

Bár biztosak lehetünk az angyalok közbenjárói tevékenységében, illetve az Órangyalunk segítségével, kérünk is kell ezt az énekekben. Különösen a reggeli istentisztelet himnuszai közül zárul sok ezzel a gondolattal. Az egyik így szól: „állhatatosan imádkozzatok értünk, dicső közbenjáróink, hogy megszabaduljunk minden veszedelemtől!” Imájuk Istenhez fordul, hogy ő „adja meg minden bűneink bocsánatát és életünk megjobbulását”. A bűnbocsánat kérdése különösen sokszor fordul elő az énekekben. Milyen szép az Emberszeretőhöz szóló egyik szöveg: „küldj nekünk, méltatlanoknak bocsánatot, és engedd el, Uralkodónk, vétkeinket, hiszen a testnélküliek fővezérei is könyörögnek értünk!” Ugyanakkor az is igaz velük kapcsolatban, hogy „fölvilágosulást ajándékoznak a mi lelkünknek”.

Frappánsan foglalja össze az angyalok kettős tevékenységét az ünnepi vecsernyéjük egyik éneke: „Szellemi erők fővezérei, kik szüntelenül Isten trónusa előtt álltok, imádkozzatok Urunkhoz, hogy ajándékozzon a világnak békességet és lelkünknek gazdag kegyelmet!”

Ivancsó István

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Kompletórium – az elengedés imádsága

Dante *Isteni színjátékában*, a Purgatórium nyolcadik énekében a tisztulásra vágyó lelkek kórusa égre szegezett szemmel a Te lucis ante kezdető himnusz éneki. Ezt magyarul (Immár a Nap leáldozott) esti imára szánt énekként zsozlozmán kívül is sokszor énekeljük. A nap utolsó imaórájában, a kompletórium himnuszanak a kezdő sora ez. Nem véletlenül.

A kompletórium lelkiismeret-vizsgálattal kezdődik. Visszatekintve a mögöttünk hagyott napra, felismerjük, mennyire háborzolunk Isten irgalmára. Elismerjük előtte hibáinkat, amiket elkövettünk. Megtisztulásra vágyó lélekkel tekintetünket mi is az égre szegezzük. Onnan várjuk azt az iralmat, védelmet, elfogadást, amire a nyugalom óráira hangolódva nagy szükségünk van.

A kompletórium zsolttárai bizalmat és Istenre hagyatkozást fejeznek ki. Vasárnap és ünnepnapokon azt a három zsoltsárt imádkozzuk, amit a latin hagyomány a lefekvés előtti órákra tartott fenn (4, 91, 134). A 4-ik így zárul: „Alig térek nyugovóra, békében elalszom, mert biztonságod egyedül te adsz nekem, Uram” (Zsolt 4,9).

A HÉT SZENTJE

Nagy Szent Leó

November 10.

Alapos teológiai képzettség, spekulatív készség, biztos ítélőképeség, érzékenység az idők jelei iránt, gyors reagálóképesség, s mindehhez józan tekintélytudat jellemezte. Johannes Cassianus egy levelében „a római szentszék és az istenszolgálat ékességének” nevezte őt.

Leó gyakran beszélt a római püspök feladatáról és helyzetéről az Egyházban. Ezek a beszédek világosan kifejezik, hogy mennyire tudatában volt: mint pápa Péter hivatalát viseli. „Miként mindig érvényben marad az, amit Péter Krisztusról hitt, úgy az is megmaradt mindig, amit Krisztus Péterben alapított” – írta.

Pápaként úgy látta, hogy az Egyház szervezeti egysége fontos biztosítéka a hitbéli egységnek, amelyet akkoriban több szekta működése nagyban veszélyeztetett: a manicheusok Rómában és Itáliában, a priszcellianusok Hispániában, monofiziták pedig Egyiptomban. A legnagyobb küzdelmet a monofizita Eutükhésszel kellett megvívnia, aki szerint Krisztusban csak egy természet van, az isteni, tehát Krisztus szerintem nem volt igazán ember. Ez a tanítás Krisztus egész megváltó művét kérdőjelezte meg, és felkavarta a Keleti Egyházat. A szabályos időközönként megtartott konstantinápolyi pátriárkai zsinaton Flavianus pátriárka 448 novemberében Eutükhész tanítását mint eretnekséget elítélte, a szerzőt magát pedig letették hivatalából. Eutükhész egyszerre fellebbezett a pápához és a császárhoz. Leó pápa 449. június 13-án kelt, híressé vált dogmatikus levelével válaszolt. Mesteri pontossággal fejt ki a *Szentírásra* és a kereszteselési hitvallásra támaszkodva a Krisztus egy személyére és két össze nem keveredett természetére vonatkozó tanítást, mely szerint mindkét természet, az isteni is, az emberi is a másikkal összekapcsoltnan végzi sajátos tevékenységeit.

Eutükhész és barátja, Dioszkuros alexandriai pátriárka válasza nem sokáig várattott magára. Dioszkuros a császárság segítségével zsinatot hirdetett 449-ben Efezusba, amelyen nem engedték felolvasni a pápa levelét, és igazolni akarták Eutükhézt. Leó tiltakozását jelentette be a császárnál az általa rablózsinatnak nevezett eseményen elhangzottak miatt.

Am II. Theodosius császár 450. július 28-án meghalt. Nővére, Pulcheria a hadsereg támogatásával maga mellé császárrá emelte Markianosz tábornokot, akihez feleségül szász a birodalom egységének érdekében, ha a hitegység szilárd, vott össze Niceában. Leó csak egyezését a zsinathoz. Életének október 10-én következett el. Mi felolvasták dogmatikus levelét, öntött lelkesedéssel kiáltották: és az apostolok hite! Péter szólnyien ezt hisszük!”

452-ben Leó a hunoktól mentette meg Rómát, és lakosságát azzal, hogy bátran Attila elé vult, és visszafordulásra bírta. 455-ben már nem tudta megakadályozni, hogy Geiserich vandáljai betörjenek a városba, de annyit sikerült elérnie, hogy az emberek életét megkímélték, és nem gyújtották fel az épületeket.

Aki nem ijedt meg Isten ostorától

452 tavaszán a rémülettől falféher hírnök érkezett, és jelentette a pápának: Attila, akit mindenek is csak Isten ostaroként emleget, hunjaival betört Italiába, és úton van Róma felé. Valentinianus császár félelmében Ravenna falai mögé menekült. Van még idő, hogy a pápa is kövessen! – Amikor a követ elhallgatott, Leó csodálatosan megmunkált arany karperecet emelt fel az asztalról, amely egy ritka formájú, Rómában még soha nem látott állatot ábrázolt. „Látod ezt? – kérdezte a hírhozótól. – A hunok munkája. Egy nép, amely ilyen műalkotásokra képes, hajlandó lesz az élet igéjének befogadására is. Lehet, hogy Isten színe előtt máris bűnösök vagyunk, mert még nem tettünk kísérletet arra, hogy Krisztus keresztjét e nomádok sátrai közt is felállítsuk. Eddig azon a véleményen voltunk, hogy csak a mi birodalmunk létezik, és semmi más a világon, most pedig félünk. Nem, én nem menekülök; megvédem Rómát, és elmegyek a hunok táborába!”

Útra is kelt észak felé, és Mantova közelében találkozott a félelmetes lovasok királyával, akitől egész Itália reszketett. Sikerült rávennie a viszszafordulásra, sőt Attila még arra is ígéretet tett, hogy békét köt a birodalommal.

L. K.

A hét liturgiája

C év

najpa (Lipót, Richárd) – Bölcs 18,14–16; 19,6–9 – Lk 18,1–8.
NOVEMBER 16., ÉVKÖZI 33. VASÁRNAP – (Skóciai Szent Margit, Ödön, Ottmár, Edmund) – Mal 3,19–20a (Az utolsó ítéletkor felkél az igazság napja: Isten megfizet mindenkinek cselekedetét szerint.) – 2Tessz 3,7–12 (Krisztus követője azt vallja: Aki nem akar dolgozni, ne is egyék!) – Lk 21,5–19 (Semmi sem maradandó ezen a földön. Aki mindvégig állhatatos, az üdvözüli.) – **Szolozsma:** I. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 222 – ÉE 593, Ho 222 – ÉE 144, Ho 126 – ÉE 598, Ho 150 – ÉE 200.

Misszió nemzeti és európai múltunk feltárásáért

Interjú Molnár Antal történésszel, a Szent István Társulat új elnökével

(Folytatás az 1. oldalról)

A társulat kiadói tevékenységének irányait a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia szabja meg, így a katolikus bibliafordításon, a liturgikus könyveken vagy a pápai enciklikákon túl hittankönyveket és egyházi iskolák számára tankönyveket, lelkiolvasmányokat is kiad.

– Milyen irányok várhatók, lesz-e változás a kiadó tevékenységében?

– Mivel nem arról van szó, hogy egy pozícióra pályáztam egy programmal, nincs ilyen jellegű elvárás felém. Ugyanakkor látható, hogy a korábbi elnökök is bevitték a társulatba a magyar kultúrának azon területét, amelyhez személyesen kötődtek. Sarbak Gábor hasonló karakterű elnök volt, mint én. Mindketten latin szakosok voltunk, ő inkább filológus, én pedig történész vagyok. Jól mutatja pályánk hasonlóságát, hogy ő publikálta a középkori pálos, én pedig a ferences formuláskönyveket. Az egyházi tudományosság tehát mindkettőnknek egyformán fontos.

A *Szent István Kézikönyvek* ragyogó sorozata tudástárhat ad nem csak teológus olvasóknak; szintén fontos misszió az *Ókeresztény Írók* sorozat folytatása, *Ókori Keresztény Írók* címmel. Már gimnazista koromban rendkívül rokonszenvesnek tartottam a társulatnak a nemzeti kultúra múltja iránti elkötelezettségét. Kiadták például Bálint Sándor és Domokos Pál Péter könyveit, valamint olyan alpműveket, melyeket akkoriban más kiadó nem vállalt fel. Szeretnék szerzőket megnyerni a nemzeti kultúrához kötődő témákban, az egyháztörténelemtől kezdve a vallási népraizon át a művészettörténetig, irodalomtörténetig. Fontosnak tartom, hogy előbbre lépünk a minőségi katolikus szépirodalom terén is. A kilencvenes években több egyházi kiadó elindulásával a Szent István Társulat egy lett a sok közül. Amiben kifejezetten kiemelkedő szerepet tölthet be, az ez a fajta tudományos és magas minőségű irodalmi könyvkiadás.

– Jelent valamiféle pluszt, hogy a Szent István Társulat az Apostoli Szentszék kiadója?

– Ez egy megtisztelő cím, amelyet a 20. század első felében adományozott a Szentszék bizonyos kiadóknak, jelezve, hogy az adott országnak, térségnek ez a legkiemelkedőbb egyházi kiadója. Egyfajta pápai kitüntetésként viselheti ezt a címet néhány európai katolikus kiadó, a Szent István Társulat 1923-ban kapta meg XI. Piusz pápától.

– Amikor megválasztották, éppen akkor jelent meg a Vatikán hivatalos kiadójának (Libreria Editrice Vaticana) a moldvai magyarokról írt könyve, amely nemsokára magyarul is olvasható lesz a

Szent István Társulat kiadásában. Hogyan és miért született meg ez a kötet?

– Amikor kineveztek a Történettudományok Pápai Bizottságának tagjává, az első gondolatom az volt: végre olyan helyzetbe kerül egy magyar, ahonnan hatni tud a Katolikus Egyház egyetemes történetének diskurzusára. Úgy éreztem, fel kell használnom ezt a lehetőséget nemzeti célokra is, bele kell vinnem a sajátos magyar nézőpontot a régiók vagy Európa történetéről szóló nemzetközi közbeszédbe. Ez nem azt jelenti, hogy rájuk öntöm az ezeréves magyar fájdalmat, mert már bizonyította a történelem, hogy azzal semmit nem lehet elérni. Inkább próbálok úgy képviselni a nemzetközi diskurzusban azt az egyedi látószöveget, amely nagyon más, mint a nyugat-európaiaké vagy akár a környező országoké, hogy közben figyelemmel vagyok a többiek szempontjaira is. Eldöntöttem hát, hogy egy olyan kötetet publikálok a Történettudományok Pápai Bizottságának sorozatában, amely magyar nemzeti szempontból is fontos kérdéssről szól. 2021 decemberében találtam rá egy izgalmas forrásra a

könyvhöz írt előszavában, nevezetesen, hogy európai szemszögből tekintett a moldvai magyarok problémájára?

– A szakmai és emberi neveltetésem ad magyarázatot erre. Már Pannonhalmán európai látásmódot kaptam a tanáraimtól. Az egyetem alatt bejártam a jezsuita levéltárba, és korán elkezdtem kutatni a vatikáni levéltárban. Péter Lukács László és a római magyar jezsuiták olyan látásmódot adtak, amely „kilógott” a kilencvenes évek még sokszor kurucos történeti szemléletéből. Az ő segítségével jöttem rá, hogy soha nem fogjuk igazán megérteni a saját történelmünket, ha csak belülről nézzük azt, és nem vizsgáljuk a központok felől is, ahol döntöttek rólunk. Ha az ő szempontjait nem látjuk át, nem értjük meg a saját múltunkat sem. Később Párizsban doktoráltam, megszerettem a franciák történelemszemléletét. Ez a Pannonhalma–Róma–Párizs tengelyű szocializáció alakította ki bennem, hogy muszáj felülnézetből tekinteni a történelemre, de nem azért, hogy a külföldi kollégák meglátásait kritikátlanul elfogadjuk és azonosuljunk velük, hanem hogy

ferences lelkipásztorok biztosították a lelkipogozásukat. A 16. századtól kezdődően a reformáció és a török hódítás lerombolta a magyarországi Katolikus Egyház intézményrendszerét, ebben a helyzetben képtelenség volt magyar papokat küldeni a Kárpátokon túlra. Moldvában új egyházi struktúrák alakultak ki, amelyek függetlenek voltak a magyar Egyháztól. Róma az egész Balkán-félszigetet egységnek tekintve a katolikus hit megőrzésére szervezte meg a misszióit, a nemzeti identitásmegőrzés mint cél fel sem merülhetett akkoriban. Elődeink – Domonkos Pál Péterrel az élen – bizony tévedtek, amikor azt gondolták, hogy a nemzeti identitásvesztés teljes elvállaltalanodást vagy az ortodoxiába való áttérést fog eredményezni. Nem így történt. A 17. században Moldvában ötezren katolikus élt, ma kétszázezernél is több. Azzal, hogy elrománosodtak, paradox módon sikerült megőrizni a katolikus hitüket. Évszázadok óta rengeteg fájdalmat okozott, hogy az ott élőknek nincs anyanyelvi papjuk. De ezért a magyar Egyház sem tehető felelőssé, Róma pedig még kevésbé, hiszen semmilyen eszköze nem volt arra, hogy magyar papokat küldjön Moldvába. A román állam megalakulásától, a 19. század második felétől kezdve, az új nacionalista miliőben pedig végleg elképzelhetlenné vált a magyar papi jelenlét.

Mivel komoly történelmi munkában sok súlyos vád hangzott el Róma és a Katolikus Egyház felé, fontos volt számomra, hogy kilépjünk a másokat vádló pozícióból, és bemutassuk, miért nem sikerült Moldvában évszázadokon át a magyar nyelvű lelkipásztorkodást megszervezni. Egyetlen nemzeti identitás sem működhet olyan alapon, hogy másokat vádolunk olyan dolgokkal, amelyek történelmileg nem állják meg a helyüket, vagy pedig hamis eredetmítoszokat gyártunk. A románok kidolgoztak egy román eredetmitológiát a

moldvai katolikusok számára, ami nagyon sikeres volt még a csángó értelmiség körében is. Eszerint ők a katolikuságuk miatt rómaiak és nem keletiek, azaz ortodoxok; tehát románabbak a románoknál. Ez persze történeti szempontból teljesen hamis, de működik: a moldvai magyarok asszimilálódása súlyos veszteség számunkra, ugyanakkor minden félelem ellenére nem jelentette a katolikus hit elvesztését.

– Mit lehet tenni azért, hogy a történetírás a lehető leghitelesebb legyen, és párbeszéd alakuljon ki a népek között?

– A történész a forrásokból indul ki, melyek állításait a megfelelő forráskritika után alapul kell vennie. Nem hagyhatók ki azok az állítások sem, amelyek nem támasztják alá az álláspontját. Ebben a kötetben közreadtam a moldvai zsinati jegyzőkönyvet és határozatokat, illetve a moldvai rituálét, valamint ötvenhárom egykorú

Rómába. A források ugyanakkor azt is tanúsítják, hogy már a 17. században egyre több moldvai magyar beszélt románul, az asszimiláció már négyszáz évvel ezelőtt megkezdődött.

A nehézség abból fakad, ha a saját szempontjainkat abszolutizáljuk, és nem figyelünk a másik fél szempontjaira. Nem vádolnám az előtünk járó nemzedék történetét. Hiszen az elrománosodott katolikus papoknak azért is kellett románoknak tartaniuk a moldvai magyarokat, hogy védjék őket a magyarelles hangulatban. Menteni akarták őket egy történelmi hazugság árán. Magyar kollégáink pedig a múlt század közepén ószintén aggódtak a közösség teljes asszimilációja miatt. Viszont most, amikor már nem életek múlnak rajta, megengedhetjük magunknak, hogy magyar és román történészek közösen a hiteles forrásokból induljunk ki. Ki kell emelni a történetírást a vére menő nemzetpolitikai csatározásokból, hogy mindkét fél objektívebb képet alkothasson a saját és a szomszédos közösségek múltjáról.

– De elérhetők a felek számára ezek a források? Egy magyar nyelvű forrással nem biztos, hogy bármit is kezdeni tud egy szomszédos országban élő, nem magyar kutató.

– Ez valóban sokszor probléma. Ezért tartottam fontosnak, hogy először angolul jelenjen meg a könyvem, és hozzáférhető legyen a nemzetközi közösség számára. Bécsben már volt könyvbemutatója, amit egy moldvai román kolléga és egy erdélyi magyar kolléganő szervezett, és jövőre lesz bemutató Párizsban is, amit szintén egy román kolléga szervez. Kiválóak a magyar–román egyházi kapcsolatok is, elindulhat egy olyan európai eszmecsere, amely kilép a nemzeti sérelmekből, és a történettudomány eszközeivel a két nép közötti megbékélést szolgálja.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Merényi Zita

moldvai magyarok történetéről, az 1642-es kútnári zsinat jegyzőkönyvére, és ez a vastag kötet született belőle: *Catholic Confessionalization in Early Modern Moldavia. The Synod of Cotnari and the Speculum Ordinis of Bartolomeo Bassetti OFMConv. (1642).*

– Kiket kíván megszólítani vele?

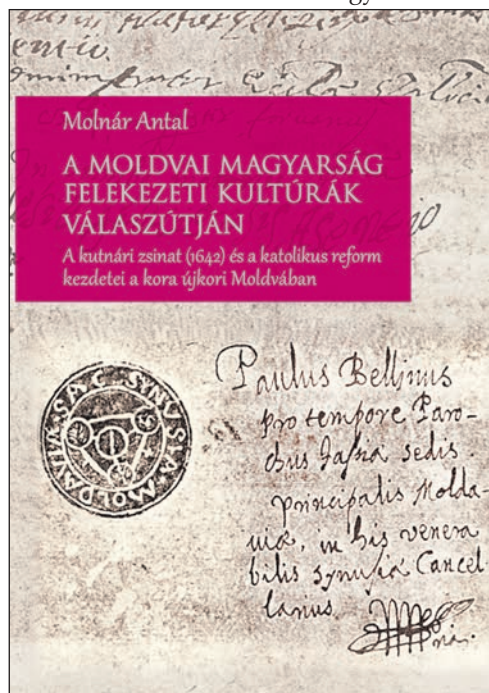
– A vatikáni kötet a szakmának szól, a magyar nyelvű kötet pedig mindenkinek, akit érdekel a moldvai magyarság sorsa. A kötet angol és magyar megjelenése jól példázza a magyar történettudomány kettős misszióját: kifelé és befelé is fel kell mutatnunk az egyszerre magyar és európai múltunkat, amelyet a források messzemenő tisztteletben tartásával, a nemzetközi történetírás eredményeire folyamatosan reflektálva rekonstruálunk. A csángó kifejezést egyébként nem annyira szeretem, mert az már egyfajta leszűkítése a magyarnak, olyan, mintha egy külön identitás lenne. A *csángó* népnévet éppen ezért a román történészek és népraizosok is előszeretettel használják. Én moldvai magyaroknak mondom őket.

– Hogyan sikerült elérni azt, amit Erdő Péter is méltat a

megértjük a nemzetek feletti szempontrendszer, amelynek döntő szerepe van a történelmi folyamatokban. A mi sikerünk attól függ, hogy a világot irányító tényezőkre mennyire tudunk hatni, mennyire tudjuk a magunk szempontjait érvényesíteni. Ez pedig a legtöbbször szimpátia kérdése. Amíg az emberek és nem a mesterséges intelligencia irányítja a világot, addig lényegében minden azon múlik, mennyi barátot tudunk szerezni magunknak, akikkel szövetségben a saját érdekeinket tudjuk képviselni.

– Milyen problémákat említ a moldvai magyarokkal kapcsolatosan a történetírás?

– Egy évszázada folyton hallani a vádat, hogy a Katolikus Egyház nem küldött hozzájuk papokat, hagyta a csángók elnemzetietlenítését, elrománosítását. Ez bizonyos értelemben persze igaz, de nézzük meg a másik oldalt is: kik nem küldtek, mikor nem küldtek, miért nem küldtek, küldhettek volna-e egyáltalán... A válaszokból kiderül, hogy végső soron olyasvalamit kérünk számon másokon, amit nekünk kellett volna megtennünk. De magunkat sem kell vádolnunk, hiszen az 1500-as évek közepéig még magyar

iratot és levelet, amelyek a zsinatot összehívó misszionáriusok működésére vonatkoznak. Az összes forrás leírja, hogy a Moldvában tartózkodó katolikusok magyarok, és az olasz missziók eredménytelenségének az a fő oka, hogy a papok nem tudnak kommunikálni a híveikkel; egyetlen magyar misszionárius többet érne, mint az összes olasz misszionárius, akit valaha odaküldtek – írják maguk az olasz papok

Szakértelemmel, irgalommal a gondozásban, ellátásban

A Váci Egyházmegye Szamaritánus Szolgálatának szakemberei Selmezbányára zarándokoltak

A Váci Egyházmegye Szamaritánus Szolgálat Intézményfenntartó Központ intézményvezetői Selmezbányára zarándokoltak október 16-án. Moys Gábor, a Szamaritánus Szolgálat lelkesze beszámolóját olvashatják, amit szerkesztve közlünk.

A Szamaritánus Szolgálat működése során egyszerre jelenik meg egy-egy feladat hivatás-szerű elvégzése és az Egyház sajátos missziója a keresztény élethivatás gyakorlásán keresztül. A szolgálat szakembereinek küldetése, hogy munkájukat hitből fakadóan, Krisztust követő, cselekvő szeretettel végezzék. Az ellátási, gondozási, nevelési feladatokban megélt szakértelem, emberi képességek és tapasztalat mellett cél, hogy megjelenjen az a sajátos többlet, ami az irgalmas szamaritánus tevékeny, törődő szeretetét jelenti. Ez nem csupán emberi erőfeszítésekből táplálkozik, hanem Isten feltétel és személyválogatás nélküli irgalmából.

Pálfi Gellért, a Szamaritánus Szolgálat diakónus igazgatója fontosnak tartja, hogy a szakmai feladatokon túl lelki töltődésre is lehetőséget biztosítson az intézményvezetői közösség számára. Hagyományos éves zarándoklatunkat idén október 16-án tartottuk meg. Ezúttal Selmezbányára mentünk, ahol a nagy múltú és gyönyörű bányászváros peremén fekvő, Európában is egyedülállónak számító kálvária épületegyüttesét látogattuk meg.

Itt a hegyre felkapaszkodó keresztút huszonöt stációban mutatja be Jézus szenvedéstörténetét; az utolsó hét Mária hét fájdalmát jeleníti meg. Minden egyes állomás egy-egy kis kápolnaként épült meg. A kálvária domb-

jának közepén és tetején egy kis templom is áll. A zarándokok a domb közepén álló templomban vettek részt szentmisén a csodálatos, utolsó vacsorát ábrázoló oltárkép, dombormű előtt. A szentmise és a keresztút végigjárása után közelebről is vethettek néhány pillantást a zarándokok annak a városnak a legfőbb nevezetességeire, ahol Mikszáth Kálmán és Petőfi Sándor is tanultak diák éveik során.

A Szamaritánus Szolgálat 2014 januárjától önálló egyházi jogi személyként működik; a Váci Egyházmegye szociális és gyermekvédelmi intézményeinek fenntartói feladatát látja el. Jelenleg tizenkét intézményben huszonöt szol-

gáltató harmincöt településen lát el különféle gyermekvédelmi, szociális alap- és szakellátási feladatokat, illetve nevelőszülői hat vármegyében közel nyolcvan településen fogadnak be gyermekeket. Átlagosan kétezer ellátotról gondoskodnak négyszáz munkatárssal: idős és beteg emberekről, családból kiszakadt vagy hátrányos helyzetben élő gyermekekről, fogytékkal élőkről és pszichiátriai betegségben szenvedőkről.

Forrás és fotó: Váci Egyházmegye

Máltai Szeretetszolgálat

Országjárásra indult az 1989-es menekülttáborra emlékező kiállítás

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat (MMSZ) történelmet formáló első segítő akciójával ismerkedhetnek meg a szervezet intézményeiben az 1989-es keletnémet menekültválságot bemutató kiállításon. Az eredetileg a zugligeti Befogadás Házába készült tárlat szeptember elején indult útnak: az Óbudai Technikum és Szakképző Iskola után októberben Dombóváron, az Esterházy Miklós Technikumban volt látható.

A következő hónapokban pedig a szervezet idősotthonaiban és általános iskoláiban tudhatnak meg részleteket az MMSZ örökségről a tárlatra betérők. „A kilencedik évfolyamnak tartottunk egy bevezető projektet, hogy megismerjék egymást, a szakmát, az iskolát és a Magyar Máltai Szeretetszolgálatot. Eredetileg a Szarvas Gábor útra terveztem elvinni a gyerekeket, hogy együtt megnézzük a '89-es menekülttáborról szóló kiállítást, aztán végül jobbnak láttuk, hogy a kiállítás költözzön az iskolánkba” – mondta Kenessey Péter, az Óbudai Technikum tanára, aki kollégáival együtt adaptálta a kiállítást az iskolába. Úgy tapasztalta, nemcsak a diákok, de sok fiatalabb kolléga sem ismeri részletesen a Máltai Szeretetszolgálat kezdeti időszakának történetét. „Ha csak egy apró dologgal is tudunk segíteni olyan embereknek, akik elhagyták a hazájukat, már megérte” – foglalta össze a kiállítás fő üzenetét Kenessey Péter.

Az óbudai és később a dombóvári megnyitóra is ellátogatott Schumicky András, a Máltai Lovagrend tagja, a menekülttábor egykori önkéntese, aki személyes emlékeiről beszélt. Óbuda után szeptember végén a dombóvári Esterházy Miklós Technikumba érkezett a kiállítás. A tanári kar összefogásával tovább bővült a tárlat, hogy a felvételeket és üzeneteket közelebb hozzák a gyerekekhez. Ebben segítségükre volt a tantesztület egy NDK-ban született tagja, aki személyes tárggyal járult hozzá a kiállításához; valamint

számos otthonból kerültek elő a korszakból származó relikviák: többek között NDK-s oltási könyv, korabeli sátor, bőröndök, kitüntetések, valamint katonai rohamsisak idézte meg a kor hangulatát. Végül egy Trabant is begördült az iskola udvarára.

„Nem egy mini történelemórát szerettünk volna tartani a továbbgondolt kiállítással, hanem a máltai szemléletet akartuk átadni a kiállításon keresztül: megérinteni a fiatalok szívét és felhívni a figyelmet az önkéntesség fontosságára, valamint felidézni a kor hangulatát” – mondta Herczeg Mária, az iskola egyik pedagógusa.

A kiállítást Pintér Kata magyar és német szakos tanár tette interaktívvá. A fényképek, szövegek és tárgyak mellett QR-kódok segítségével tudósításokat is láthattak a berlini falról, az azon keresztül történt szökési kísérletekről, illetve a korszak keletnémet rockegyüttesei is megszólaltak. „A kiállítás kapcsán alkotói pályázatot is hirdettünk, melynek témája a befogadás volt. Ennek köszönhetően versek és festmények is születtek a témában.” – mondta Pintér Kata.

A dombóvári iskola diákjai után egy szakmai napon az érdeklődők is megnézhetik a kiállítást, mielőtt folytatja útját a Máltai Szeretetszolgálat idősgondozó intézményeibe és általános iskoláiba.

Forrás: MMSZ
Fotó: Kovács Bence; MMSZ

„Mindent odaadott az Úrnak”

Boldog Bódi Mária Magdolna ünnepe a Veszprémi Főegyházmegyében

Október 25–26-án a Veszprémi Főegyházmegye hívei hálaadással és imádsággal ünnepelték Boldog Bódi Mária Magdolna tisztasági fogadalmának napját. Az események Balatonfűzfőtől Balatonfüreden, majd Litéren keresztül a veszprémi várig vezették a híveket.

A hétvége szentségimádással kezdődött október 25-én este a balatonfűzfői Jézus Szíve-templomban. A hívek együtt adtak hálát a fiatal vértanú életéért, kérve közbenjárását a családokért, az ifjúságért és a tisztaság lelkiületéért.

A gyertyafényes imádság csendjében sokan idézték Magdi szavait: „Édes Jézus, ígérem, hogy az elvetett mag sokszoros termést hoz.” Másnap reggel Balatonfüredről indult a #Te-kerMagdival kerékpáros zarándoklat, amely Balatonfűzfőt és Litért érintve érkezett meg Veszprémbe.

A résztvevők imádsággal, énekkel és derűvel járták végig Bódi Mária Magdolna életének útját, felidézve, hogyan vitte ő is biciklijén a segítséget és a reményt a rászorulóknak. Amikor a zarándokok megérkeztek a várba, a szentmise kezdetét jelző harangok hívó hangjára lelkes csengőszóval válaszoltak, kifejezve, hogy Magdi öröksége ma is élő és mozgásban van. A nap folyamán a Magdi Tour interaktív családi program várta a veszprémi várnegyedbe érkezőket. A játékos feladatokon keresztül kicsik és nagyok ismerhették meg Bódi Mária Magdolna életének helyszíneit, üzenetét, tisztaságát, önzetlenségét és örömet.

Sokan vettek részt a vezetett túrákon is a Szent Mihály-főszékesegyházban, az altéplomban és a Szent György-kápolnában. A nap csúcspontja az ünnepi szentmise volt, amelyet Udvardy György veszprémi érsek mutatott be a Szent Mihály-főszékesegyházban. A liturgiát a Magyar Légierő Zenekar fuvalásai, valamint a Szent Mihály-főszékesegyház gyermekkórusa tette ünnepélyesebbé, meghitt és emelkedett

zenei keretet adva az imádságnak. Szentbeszédeben a veszprémi érsek az evangélium üzenetéből kiindulva az imádság, az igazság és a megigazulás kapcsolatáról beszélt: „Isten tesz igazzá bennünket. Ő, aki mindent odaadott, ugyanakkor mindent kér. Az igaz ember útja az, aki feltétel nélkül bíz, és feltétel nélkül megteszi, amit Isten kér.”

Boldog Bódi Mária Magdolnát a főpásztor olyan példaként állította a megjelentek elé, aki fiatakként „mindent odaadott”, és életét a tisztaság és a Krisztus iránti szeretet áldozataként ajánlotta fel. „Most egy új lehetőséget kaptunk: hogy a Magdiban felismert krisztusi erényeket saját életünkben, közösségeinkben és az egyházmegye szolgálatában is megmutassuk” – fogalmazott Udvardy György.

A Magdi-ünnep napja hangversennyel zárult: a Musica Paenitentiae & Gratiae – Orlando Énekegyüttes adott koncertet a Szent Mihály-főszékesegyházban. A műsorban elhangzó egyházzenei művek a bűnbánat és a kegyelem egységét, valamint Bódi Mária Magdolna életének lelki mélységét idézték meg.

Az ünnephez kapcsolódva a főegyházmegye hitoktatói ajándékként vehették kézbe az új „Boldogok és szentek” memóriáját, amely játékos formában mutatja be a szentek jelképeit és életét. A kártyák között természetesen Boldog Bódi Mária Magdolna is szerepel – a bicikli jelképpel, amely egykor a jótettek és a szolgáló szeretet eszköze volt.

A Magdi-ünnep hétvégéjén útjára indult a „Hálanapló” elnevezésű közösségi kezdeményezés is, amelynek keretében a hívek leírhatják, hogyan élték meg Magdi boldoggá avatását, és miért érznek hálát az ő példájáért. E személyes tanúságtetelek továbbviszik Boldog Bódi Mária Magdolna örökségét: hogy a mindennapok apró döntéseiben is megélhető a szentség útja.

Forrás és fotó: Veszprémi Főegyházmegye

Keresztállítás a Gerecsében

Keresztet állítottak a budai Szentimrevárosi Egyesület tagjai és a ciszterci Szent Imre-plébánia hívei október 23-án délelőtt a Gerecse hegység Nagy-Gete csúcsán.

A hegycsúcsokon történő keresztállításoknak régi hagyománya van Európa-szerte. Hazánkban erre kevesebb példát láthatunk, de a Szentimrevárosi Egyesület tevékenységének köszönhetően a '90-es évek végén lendületet kapott ez a hagyomány, majd kiszélesedett az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus évében. A Szentimrevárosi Egyesület hét emlékkeresztet állított különböző hegységeinkben.

Két évvel ezelőtt folytatódott a budapest-szentimrevárosi kezdeményezés, és először a Naszályon, majd 2024-ben a Prédikálószerken újították meg a Szent Margit, illetve Szent László tiszteletére állított keresztet. Idén az egyesület és a Szent Imre-plébánia hívei együtt állítottak ismét keresztet, ezúttal a Gerecse hegységben, a Nagy-Gete csúcson. Ezen a helyen éppen 25 évvel ezelőtt történt keresztállítás – Nagybaldogasszony tiszteletére. Az eltelt idő alatt a kereszt anyaga elöregedett, felújítása már nem volt lehetséges, ezért teljesen új keresztet kellett készíteni. Az új kereszt mind méretében, mind formájában teljesen azonos a régivel. Október 23-án reggel kezdtek gyüle-

kezni a zarándokok Csolnok határában, hogy feljussanak a 457 méter magas Nagy-Getere. Az új kereszt már három nappal korábban felkerült a csúcs közelébe, és egy tisztáson várta a zarándokokat, akik ott a vállukra vették, hogy az utolsó kétszáz métert így tegyék meg.

Felérve a csúcsra az állítás előkészületei következtek. Tizenhat férfi emelte, rudakkal tolta, kötéllel húzta a keresztet, becsúsztatva így az

előre bebetonozott acéltokba (képünkön). A vörösfenyőből készült új kereszt öt méter magas, tömege körülbelül kétszáz kilogramm.

Szkaliczki Örs ciszterci szerzetes, a budai Szent Imre-templom plébánosa áldotta meg az új keresztet.

Forrás: Budai Ciszterci Szent Imre Plébánia
Fotó: Eöry Ákos

Taizéi ifjúsági találkozó az év végén Párizsban

Minden év végén öt napra összegyűlik több ezer fiatal különböző országokból és felekezetekből egy európai nagyvárosban, hogy imádkozzanak és osztozzanak a helyi emberek és egyházi közösségek életében. Madrid, Wrocław, Torino, Rostock és Tallinn után a taizéi közösség által szervezett 48. európai találkozót 2025. december 28. és 2026. január 1. között Franciaország fővárosában, Párizsban tartják.

Az európai találkozót a taizéi közösség kezíti elő, együttműködve a helyi egyházakkal és a párizsi régió városaival. A résztvevők elindulnak, maguk mögött hagyva otthonuk biztonságát és ismertségét, hogy a helyi emberek befogadják őket; hogy megismerjék és megosszák életüket és kultúrájukat; hogy találkozzanak más fiatalokkal egész Európából

és azon túlról; hogy az életük értelmét keressék imádság, csend és ének, személyes elmélkedés és megosztás által, és hogy együtt lépjenek be az új, 2026-os évbe.

A vendéglátók megnyitják ajtaikat, fogadják az ismeretlen érkezőket, és készek megosztani velük az életüket egy rövid időre. Ez kölcsönös bizalmat kíván mindenkitől, így a találkozó annak jelévé válik, miként élhetünk szolidaritásban és barátságban. Szeretettel hívják a fiatalokat, hogy a 2025-ös év végét Párizsban töltsék. A helyi közösségek és magánszemélyek már készülnek erre a találkozóra. A szilveszteri taizéi találkozóra a magyar résztvevők számára a Katolikus Ifjúsági Mozgalom közös kiutazást szervez. A találkozó programjáról részletesebben a taizéi közösség honlapján olvashatnak.

Forrás és fotó: MKPK Ifjúsági Bizottsága, taizéi közösség

Assisi, 2026

Kihelyezik Szent Ferenc földi maradványait

2026. február 22. és március 22. között az Assisibe zárandoklók egyedülálló lehetőséget kapnak arra, hogy leróják tiszteletüket Assisi Szent Ferenc földi maradványai előtt. A ferences család jubileumi ünnepsorozatának keretében jövőre a szeráfi atya boldog halálának (tranzitusának) 800. évfordulójára emlékeznek.

A XIV. Leó pápa által jóváhagyott eseményre az Assisi Szent Ferenc-bazilikában kerül sor: a béke és a testvériség szentjének földi maradványait tartalmazó urnát a pápai oltár lábánál, a

halálát követően testét a Szent György-templomban helyezték el, itt nyugodott négy éven át, amíg a tiszteletére szentelt bazilika építése be nem fejeződött. A szent testét 1230-ban ünnepélyesen vitték át a bazilikába, ahol titokban, mélyen a kriptá alatt temették el, hogy megvédjék a zárandokok túlzott rajongásától. A sir pontos helye egészen 1818-ig ismeretlen volt, ekkor tárták fel a szent maradványait őrző kőszarkofagot, amely előtt ma minden zárandok tiszteletét teheti.

Assisi Szent Ferenc földi maradványainak kihelyezése nem pusztán egy jámbor esemény,

bazilika attemplomában helyezik ki tiszteletadásra. Az assisi ferencesek arra hívják Szent Ferenc tisztelőit, hogy szemléljék az evangéliumi igazságot: a búzaszem, ha elhal, sok termést hoz (vö. Jn 12,24), és ünnepeljék Ferenc életét, amely ajándék az egész Egyház számára és a szeretet tanúságát hordozza.

Assisi Szent Ferenc nyughelyének történetét számos titok övezte. 1226-ban bekövetkezett

hanem meghívás arra, hogy elmélkedjünk Ferenc mint „alter Christus” lelki örökségéről, aki egész életét Krisztusnak és testvéreinek szentelte. Ez az esemény arra bátorít, hogy legyünk béketeremtők, a teremtetés Szűzanya oltalmának tanúi testvéreink körében.

Kámán Veronika
Forrás és fotó: Ferences Média/
sanfrancesco.org, EWTN

Szent II. János Pál pápa vérereklyéje Hévízen

A hévízi Szentlélek-templom életében különleges eseményre került sor október 22-én, Szent II. János Pál pápa liturgikus emléknapiján: ünnepi szentmise keretében a templomban elhelyezték Szent II. János Pál véreereklyéjét, amelyet egykori személyi titkárától, Stanisław Dziwisz bíborostól, nyugalmazott krakkói érsektől kapott a közösség.

A megható alkalomra nemcsak Hévíztől, hanem a térség több településéről is érkeztek zárandokok, hogy együtt adjanak hálát és kérjék a szent pápa közbenjárását. A szentmise elején Kiss László esperes-plébános köszöntötte az ünnepi alkalomra érkező híveket. Az esperes-plébános felidézte az ereklye megszerzésének történetét is. Az ötlet Pókaszeptken született meg, ahol először látott II. János Pál pápa-véreereklyét. Hévízen mostanában elég sok lengyel megfordul, és egy ilyen véreereklye azt is elősegíti, hogy a templom vonzóbbá váljon. Ez indította arra a plébánost, hogy a hévízi templom számára is kérjen egyet. Ebben Cséby Géza tiszteletbeli lengyel konzul segített, aki közvetített a lengyel egyházi kapcsolatokban. Ennek eredményeként 2024 februárjában Krakóban Stanisław Dziwisz bíboros, nyugalmazott krakkói főpásztortól vehette át az ereklyét.

A vércseppet tartalmazó vászondarabot művészi kivi-

telű ereklyetartóba foglalták, amelynek talpára Kovács Erzsébet készítette Szent II. János Pál-ábrázolást. Szent II. János Pál pápa vérereklyéje a szentélyben kapott méltó helyet: a sekrestyeajtó melletti fülké-

ben, Magyarok Nagyasszonya szobra mellett, amelyet Marton László szobrászművész alkotott. Mivel a szent pápa különös tisztelettel fordult a Szűzanya felé, az ereklyét az ő szobra mellé helyezték el –

olyan helyre, ahol a hívek is közel léphetnek hozzá. Lépcső vezet az oltártérbe, így bárki megállhat az ereklye előtt csendes imádságra, és kérheti Szent II. János Pál pápa közbenjárását és oltalmát.

„Jó itt lenni, és jó hálát adni Szent II. János Pál pápa életéért, szentségéért és példájáért” – mondta bevezetőjében Takáts István érseki általános helynök, főszékesegyházi plébános, aki a szentmisét a pápa örökségéért és a lengyel-magyar barátságért ajánlotta fel. Szentbeszédében a helynök az ereklyetisztelet lelki értelmét fejtette ki.

„Az ereklyék mindig arra figyelmeztetnek minket, hogy akihez tartoznak, az már célba érkezett, az biztosan Istennél van” – mondta, hozzátéve,

hogy amikor az ereklye előtt megállnak a hívek, akkor „saját életük beteljesedéseért is imádkozhatnak. A szentek példáját követve – folytatta – nem szabad elérhetetlen eszményként tekintenünk a szentségre: a szentek is hús-vér emberek voltak, kísértésekkel, örömmel, kudarccal és hittel – éppen

kiállását az embertelen rendszerek ellen, a merénylet utáni hitvallását, valamint prófétai szavait az „élet kultúrájáért” a halál kultúrájával szemben. „Egy kéz húzta meg a ravaszt, de egy másik kéz térítette el a golyót” – idézte a pápa szavait, aki életét a Szűzanya oltalmának tulajdonította.

úgy, mint mi. Ezért a szentség minden ember meghívása: Mi is Isten szeretetének eszközei lehetünk itt a földön, az örömhír követői.”

Az érseki általános helynök hangsúlyozta: a félelem nem életünk alapvető része, hiszen egy kisgyermek félelem nélkül születik e világra. A hit segít visszatalálni ehhez a bizalomhoz. A keresztény ember feladata, hogy „a reményt válasza a félelem helyett”, ahogyan Szent II. János Pál pápa tette a háborúk, a diktatúrák és a megpróbáltatások idején is.

Takáts István felelevenítette a pápa életének néhány meghatározó pillanatát: bátor

„Istené az utolsó szó – a szeretete, amely beteljesíti életünket” – zárta szavait Takáts István, és arra hívta a híveket, hogy az ereklye előtt imádkozva merítsenek erőt a szent pápa példájából, és az evangélium örömeiben formálják életüket. Az ünnepi szentmise meghitt pillanatai a hévízi hívek és az egész térség zárandokai számára mély lelki élményt jelentettek. Szent II. János Pál véreereklyéje mostantól a templom szentélyében várja a híveket, hogy imádságban közeledjenek Istenhez és kérjék a szent pápa közbenjárását.

Forrás és fotó: Veszprémi Főegyházmegye

Jézus Krisztus, az igazi barát

Tanodanap a Nyíregyházi Egyházmegyében

Második alkalommal rendezte meg a Nyíregyházi Egyházmegye Tanoda Irányító Szervezete (NYETISZ) az egyházmegyei tanodanapot október 28-án. A program az egyházmegye ételmezési hálózatának központi éttermében, majd a Szent Miklós Görögkatolikus Gimnázium és Kollégium tornatermében zajlott, tele örömteli, vidám élményekkel és értékes üzenetekkel.

A megjelenteket a NYETISZ és az egyházmegye szociális irodájának gazdasági vezetője, Pusztai László köszöntötte. Mint elmondta, Szocsa Ábel nyíregyházi megyéspüspök 2019-ben azzal a céllal alapította meg a szervezetet, hogy az egyházmegye a tanodáin keresztül is támogassa a hátrányos, nehéz helyzetben élő gyermekeket, s mindezt görögkatolikus szellemiségben tegye. Az intézményrendszer az együttlét örömét adja, segítséget nyújt a tanulásban és az életvitelben, mindemellett pedig keresztény értékrendet is közvetíteni kíván a gyermekeknek és a családoknak.

A tanodanapon jelen volt Gánicz Endre Sándor atya, a Nyíregyházi Egyházmegye főhelynöke és Bodnár-Szabó Ildikó, a szociális iroda vezetője. A szervezők és a segítők – a szociális és a hitoktatási iroda munkatársai – a NYETISZ négy tanodájából (a huszártelpei Magvető, a hodászi, a kántorjánosi és a máriapócsi tanodából) érkező hetvenöt

ezt az üzenetet fogalmazta meg a gyermekek számára: „Jézus az én barátom.” Interaktív módon vezette el a gyerekeket a felismerésre: Jézus Krisztus igazi barát, aki annyira szeret bennünket, hogy meghalt értünk. „Amit e legkisebb testvéreim közül egygel is tettetek, velem tettetek” – idézte a Szentírás szavait, bátorítva a résztvevőket, hogy fedezzék fel egymásban azt a jóságot, amit mindannyian Jézus Krisztus által hordozunk.

A rendezvény célja nemcsak a kikapcsolódás volt, hanem az is, hogy a különböző tanodákból érkező gyermekek ismerkedjenek egymással, és minél több új barátot szerezzenek a közösségi

kötélékek erősítésére. A lelki töltődést követően a vidámság vette át a főszerepet. A reggeli után a gyerekek átvonultak a tornaterembe, ahol Veres Gabriella vezetésével lendületes zumbabemutató és bemelegítés alapozta meg a hangulatot.

Ezt követte a Magvető tanoda műsora: egy szólóéneket és autentikus cigány táncokat adtak elő a tanulók. A program gerincét a közösségépítő játékok adták: a sorsversenyeken hét csapat hét átlomáson gyűjtötte a pontokat. A sportos vetélkedő után a Naninski & Figaro akrobataduó interaktív műsora következett, majd a hodászi tanoda cigány népviseletbe öltözött tagjai táncoltak, a közösséget is tancba hívva.

A szervezők értékes ajándékokat adtak át minden megjelent gyermeknek, a tanodák pedig közösségépítő játékokkal és mindennapi használati tárgyakkal gazdagodtak. A mozgalmas programot közös ebéddel zárták. A rendezvénnyel kifejezést nyert és tovább erősödött az egyházmegye azon törekvése, hogy a tanoda ne csupán a tanulásban és a mindennapi életvitelben nyújtson segítséget, hanem közösségi élményt és lelki feltöltődést is kínáljon.

Forrás: Nyíregyházi Egyházmegye
Fotó: P. Tóth Nóra

Tekerj Magdival!

Három nemzedék a hit és a tisztaság nyomában

Közel harminc zárándok – három generációból, a legfiatalabb 14, a legidősebb pedig 82 éves – vállalta, hogy kerékpáron járja végig Balatonfüredtől Litérig azokat a helyszíneket, amelyek Bódi Mária Magdolna életéhez és emlékéhez kötődnek, hogy aztán Veszprémbe érkezve részt vegyen a Magdi-ünnepen október 26-án.

Az út nemcsak fizikai teljesítmény, hanem lelki zárándoklat is volt, amely Bódi Mária Magdolna tisztaságát, hitét és bátorságát idézte meg.

A zárándokok reggel Balatonfüreden, a vasútállomásnál találkoztak, ahol rövid eligazítás, pólóosztás és közös ima után indultak útnak, miután

mindenki megkóstolhatta a Magdi-kenyeret, amelyet két fiatal készített, kifejezetten erre az alkalomra. Egy másik kenyeret magukkal vittek a zárándokok, hogy azt a veszprémi ünnepi szentmise után Udvardy György érseknek adják át a hála és a közösség szimbólumaként.

Veszprében a szentmise előtt az érsek beszélgetett a fiatalokkal a Magdi-kenyer szimbolikájáról: a közösségről,

a megosztásról és a szeretetből fakadó áldozatról. Az ünnepi szentmise végén két fiatal zárándok adta át a kenyeret Udvardy Györgynek. A „Tekerj Magdival!” a Magdi-ünnep egyik legdinamikusabb eseménye volt, mely egyszerre jelentett mozgást, imát, közösséget és hálaadást.

Forrás és fotó: Veszprémi Főegyházmegye

A beilleszkedés esélyei

Sikeresen zárult a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap Plusz program a Karitásznál

A Katolikus Karitászt lezárta a „A Katolikus Karitászt Integrációs Központ támogató szolgáltatásai” című programot, amely 337,56 millió forint vissza nem térítendő európai uniós támogatással valósult meg a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap Plusz keretében – adta hírül a szervezet október 31-én.

A kezdeményezés a Magyarországon jogszabályon tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat – különösen az Ukrajnából érkezetteket – többek között lakhatási, munkaerőpiaci, szociális és integrációs támogatással, valamint magyar mint idegen nyelv oktatás támogatással segítette. A program átfogó, egymásra épülő szolgáltatásai kézzelfoghatóan erősítették a résztvevők beilleszkedési esélyeit.

A lakhatási és megélhetési támogatások stabilabb élethelyzetet teremtettek; a magyar mint idegen nyelv tanulásához biztosított képzések önállóbb ügyintézés és könnyebb mindennapi eligazodást tettek lehetővé. Az állampolgári és interkulturális foglalkozások műzeumpedagógiai programokkal és rövid áttekintésekkel a magyar történelemről, jogrendszeréről és közszolgáltatásokról támogatták a tájékozódást.

A munkaerőpiaci tanácsadás és közvetítés révén több résztvevő közelebb került a foglalkoztatáshoz vagy javultak az álláskeresői kompetenciái. A pszichoszociális és mentálhigiénés segítségnyújtás támogatta a célcsoportot

a mindennapi nehézségekkel való megküzdésben, a gyermekeknek szervezett fejlesztések pedig segítették az iskolai beilleszkedést és a tanulási motivációt.

A szolgáltatások rugalmasan követték az egyéni szükségleteket, és egységes szakmai keretben, a Katolikus Karitászt Integrációs

Központjára támaszkodva valósultak meg. A projekt a Katolikus Karitászt Integrációs Központjában (1115 Budapest, Bartók Béla út 104.) valósult meg, és 2025 októberéig biztosított támogatást az érintettek számára. A Katolikus Karitászt a háború kitörése óta folyamatosan segíti az Ukrajnából érkezőket; a szervezet 2022-ben megnyitott integrációs központja azóta több ezer család számára nyújtott megélhetési és lakhatási támogatást, magyar nyelvtanfolyamokat, egészségügyi szolgáltatásokat és közösségi programokat.

A most zárult projekt erre a szakmai és infrastrukturális háttérre épült. A program a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap Plusz keretében, az Európai Unió és a magyar kormány társfinanszírozásával valósult meg. A projektről bővebb információt a www.karitasz.hu oldalon olvashatnak.

Forrás: Katolikus Karitászt
Fotó: Vermes Tibor/Katolikus Karitászt

Új épületbe költöztek a tiszafüredi óvodások

Új épülettel gazdagodtak a tiszafüredi óvodások a Magyar Katolikus Egyház országos óvodafejlesztési programjának keretében a magyar kormány támogatásával és az Egri Főegyházmegye közreműködésével. A Háromkirályok Óvoda új épületét október 29-én áldotta meg Ternyák Csaba egri érsek.

Az ünnepi rendezvényen Urbáné Tóth Rita, a Szent Imre Katolikus Általános Iskola intézményvezetője köszöntötte a megjelenteket. Mint mondta, a gyermek hatalmas kincs és a jövő záloga, ezért hatalmas felelősség, hogy milyen környezetben nevelkedik, és milyen lelki nevelést kap óvodai éveit alatt.

Soltész Miklós egyházi és nemzetközi kapcsolatokért felelős államtitkár elismerően méltatta az Egri Főegyházmegye vállalkását: itt húsz új óvoda épült és hat épületet újítottak fel az elmúlt években. Kiemelte, hogy az egyházi nevelés célja a magas színvonalú oktatás mellett, hogy a gyermekek lelkét és szívét megnyissák az imádság által.

Ferencz Károly plébános az egyházi jelenlét jelentőségét emelte ki. Nemcsak nevében kell katolikussá válnia egy intézménynek – fogalmazott. A papnak, Krisztus másának jelenléte, a közös játékok, éneklés a mindennapokban számos gyümölcsöt tud hozni. Méltatta az óvodapedagógusok munkáját, amellyel a hit ajándékát adják a gyermekeknek.

Tamásné Papp Mária óvodavezető ígéretet tett, hogy a hit továbbadása mellett mélyítik a gyermekek magyarságtudatát, őrzik a hagyományokat és vigyáznak a teremtett világ szépségeire. „Elmondhatjuk, hogy az óvodában dolgozók munkája több mint hivatás. Hiszen a magyar óvodai nevelés alapjait figyelembe

véve a hit magvait is igyekszünk elültetni a legkisebbek szívébe a lelki percek, az áhítatok alatt, bízva abban, hogy amit tőlünk hallanak, az egész életükben elkíséri majd őket.”

Az óvoda számos elismeréssel büszkélkedhet: az elmúlt években megkapta a biztonságos, állapotbarát, madárbarát, teremtésvédő címet is. Külön foglalkozásai között szerepel a játékos angol, a néptánc, a fazekasság, a zenei és a bábszakkör. A köszöntő gondolatok sorát Ternyák Csaba egri érsek zárta, aki beszédében a

mindannyiunkban élő végtelenre nyitott mély vágyról szólva háláját fejezte ki a szülőknek, hogy ebben a szellemben nevelik gyermekeiket. A gyermekek szeretetre, értékeik felismerésére való vágyát a szülők mellett az óvoda pedagógusai is szeretnék kibontakoztatni. Arra kérte a pedagógusokat, hogy plántálják el és segítsék fejlődni a hit és a szeretet magvait a gyermekek szívében. Jókívánságát fejezte ki, hogy a most átadott épület mindig tele legyen gyermekekkel. Végül a főpásztor megáldotta az intézményt.

Forrás: Egri Főegyházmegye
Fotó: MTI

A félelmen túllépve az egyházi gyermekvédelemben

Interjú a Gyerekasztal Munkacsoport szerzetes tagjaival

Francia, lengyel, német szakértők beszélnek a Gyerekasztal Munkacsoport (GYM) november 13-i budapesti konferenciáján arról, hogy milyen konkrét lépések történtek hazájukban az egyházi gyermekvédelem területén. A magyarországi helyzetről a GYM két szerzetes tagja, Hortobágyi Cirill pannonhalmi bencés főpát és Dobszay Benedek OFM, az Emberi Méltóság Stratégia szakmai vezetője nyilatkozott lapunknak.

– Idén januárban lépett a nyilvánosság elé a Gyerekasztal Munkacsoport, de azóta már tanulmánykötetet jelentettek meg, honlapjuk működik, s pár nap múlva nemzetközi konferenciát is szerveznek a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán. Nagy lépésekkel haladnak előre egy nehéz terepen. Mi a munkacsoport célja?

– Hortobágyi Cirill pannonhalmi főpát (a továbbiakban H. C.): A kezdetektől az a célunk, hogy a gyermekvédelem területén szélesítsük a látókörünket, s még ennél több is: Egyházon belül és kívül szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy sokat kell még tennünk egy olyan kultúráért (a közbeszédben is!), ami valóban a közjót szolgálja; biztonságossá kell tenni minden olyan intézményt, ahol gyermekekkel foglalkoznak, adott esetben szembe kell néznünk súlyos kérdésekkel, bántalmazási ügyekkel is, s ha mindezt meg tesszük, az erőfeszítéseink, a kialakított protokolljaink mintaként szolgálhatnak más társadalmi szervezetek, állami intézmények és nem utolsósorban a családok számára is.

Dobszay Benedek OFM (a továbbiakban D. B.): A munkacsoportban egy asztalnál ülnek az Egyházon belüli és az Egyházhoz szorosan nem kötődő szakemberek, akik valamely területen már régebb óta foglalkoznak gyermekvédelemmel. Párbeszédet folytatunk a témáról, különböző véleményeket ütköztetünk. A csoporttagok közt van újságíró, gyermekjogász, társadalomtudós, iskolafenntartó, sőt egy bántalmazott áldozat is – tehát különféle szempontokat képviselni tudó emberek.

H. C.: A szempontok találkozására jó, sőt gazdagító példa volt, amikor egy újságíró tagunk megértette, hogy mit érezhet az áldozat vagy egy szerzetesközösség vezetője, ha a médiumok nyilvánosságra hozzák a nevüket vagy megsértik személyiségi jogait.

De maradjon kicsit a kezdeteknél: eleinte még nem volt szó arról, hogy a nyilvánosság elé lépünk, ám a közös cél már akkor is egyértelmű volt. Éspedig, hogy tennünk kell valamit azért, hogy jól működjön a gyermekvédelem, és e célt csakis összefogással, a véleményünk őszinte kimondásával és nyitottsággal lehet elérni.

– Főpát úr már 2019-ben a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) fenntartásában működő Katolikus Pedagógiai Intézet (KaPI) társ szervezésében megtartott gyermekvédelmi konferencián azt mondta, hogy a nyilvánoságnak összességében pozitív hatása van. Idén januárban a Gyerekasztal Munkacsoport is a nyilvánosság elé lépett...

H. C.: Azt tapasztaltam, hogy az eltitkolt eseteket rendszerint hamis misztikum lengi körül, az emberek általában súlyosabbnak gondolják a

helyzetet, mint a valóság. A nyilvánossággal azonban egyértelművé válik a helyzet, és megvalósul egyfajta igazságosság is, hiszen egy bántalmazás, visszaélés sokakat érint, az Egyház átszövi az egész társadalmat. A nyilvánosságra hozatal azt is bemutatja, hogy a bajokat orvosljuk, gyógyítjuk. Áztán a nyilvánosság révén a téma sokakhoz eljut, s az emberek érzékenyen, együttérzően reagálnak. Például a pannonhalmi gimnáziumunk is számos együttérző visszajelzést kapott a szülőktől. Sajnálják, ami a múltban megtörtént, de mivel a hozzáállásunkat, az ügykezelésünket, a protokolljainkat megismerték, biztonságban érzik a gyereküket az iskolánkban.

D. B.: A szerzetesi összefogással működő Emberi Méltóság Stratégia (EMS) gyermekvédelmi munkája kapcsán is rengeteg pozitív visszajelzést kaptunk, amiért ezzel a témával foglalkozunk. A nyilvánosság pedig az említetteken túlmenően azért is fontos, mert formálja a társadalmi közvélekedést, edukációs hatással bír. Nem mindegy, hogyan gondolkodunk az áldozatokról, az elkövetőkről, az Egyház, az intézmények felelősségéről. A Gyerekasztal

tal létrejötteinek nagy értéke, hogy megmutatja, higgadtan is meg lehet szólalni ebben a kérdésben – ami felértékelődik, kivált, ha csak az elmúlt két év hiszterizált közbeszédét nézzük.

– Az EMS vezetőjeként sokéves gyakorlati tudásával segíti a Gyerekasztal tevékenységét...

D. B.: A segítség kölcsönös, hisz a GYM nélkül a sajtó bizonyos részéhez nem tudtunk volna eljutni, hogy bemutassuk az Egyház hiteles valóságát. Másrészt az EMS-ben valóban rengeteg tapasztalatot szereztünk: folyamatosan érkeznek hozzáink megkeresések gyermekvédelmi ügyekben, társegyházi vagy állami intézmények felől is. A magunk részéről megpróbáljuk előmozdítani a párbeszédet a sajtó és az ügykezelő közti kommunikációban, és úgy látom, jól haladunk ezen az úton.

– Hogyan látják, szűk egy év alatt mit sikerült elérnie a Gyerekasztalnak?

D. B.: Megjelent a *Bizalommal visszaélve* című, a hazai egyházi gyermekvédelemben úttörő szerepet betöltő tanulmánykötet, működik a honlapunk, és a küszöbön álló nemzetközi konferenciánk is nagyon fontos eredmény. Kevésbé látványos, de épp ilyen lényeges, hogy pár havonta háttérbeszélgetéseket szervezünk a témáról,

ahol jelen vannak a társegyházak, a társadalmi intézmények, valamint a sajtó képviselői is, általában tíz-tizenötén. Ezeknek a találkozóknak kapcsolatteremtési szerepe is van, kimondott céljuk viszont az, hogy mélységében tudjuk áttekinteni, mi történt – elsősorban a magyar Egyházban – a gyermekvédelem terén az elmúlt évtizedekben. Egy majdan elkészítendő országjelentés lebeg a szemünk előtt, amelynek elkészítésébe azonban csak úgy szabad belefognunk, ha már megvan hozzá megfelelő módszertanunk, illetve az elképzelésünk arról, hogy mi ennek az értelme, mik a veszélyei, milyen eredmények várhatók tőle és milyen kárunk származhat esetleg belőle. A háttérbeszélgetések éppen ebben segíthetnek.

A szakemberek hazai hálózata már rendkívül kiterjedt, nagyon sok jó gyakorlatról számolhatunk be, többek közt a KaPi koordinálásának köszönhetően is. A működésünk során kapunk elismerő szavakat, de olykor persze ellenállásba is ütközünk – érdekes módon a kritika és a segítségkérés időnként ugyanattól a személytől érkezik. Tehát a kérdésére válaszolva, igen, van hatása a tevékenységünknek.

A probléma az, hogy az említett sokszereplős (nem csak katolikus) hálózat jelenleg csak a felszín alatt létezik, pedig fontos lenne, hogy a felszínen is meg tudjon szerveződni.

– Mi segíthetné ezt elő?

D. B.: Példaként említeném Írországot, Nagy-Britanniát vagy az Egyesült Államokat, ahol a püspöki konferenciák szintjén létrejött egy központi szervezeti egység, a püspöki testülettől némileg független gyermekvédelmi testület, amely az ügykezelést, a képzést, a jóvátételt, a gyógyítást szervezi és felügyeli. Magyarországon számos képzés van már az EMS-nél, a KaPinál, a Pázmányon, a Sapientian is, de valahogy ezek nem tudtak még egy rendszerré szerveződni. Jó volna eljutni oda, hogy megalakuljon egy központi iroda, és a felhalmozott tapasztalatokkal és sokoldalú tudással rendelkező szakemberek ne csak esetlegesen, telefonon egyeztetéseken egymással.

H. C.: Igen, ez valóban nagy áldás lenne. A rendszerszintű működésnek számos területen látjuk az áldásos hatását, például a közoktatási intézményeinket már el sem tudjuk képzelni a KaPi nélkül. Az egyes intézményfenntartóknak megvan a szerepe, de fontos a központi támogató szervezet: például a szociális otthonoknak is van mintaintézménye, létezik Országos Lelkipásztori Intézet, Liturgikus Intézet, stb.

– A november 13-i nemzetközi konferencia a hazai egyházi gyermekvédelem számára iránymutató lehet. Mely területen van szükség a továbblépésre?

D. B.: Magyarországon az elmúlt években sokat haladtunk előre, de fontos, hogy a továbbiakban az ügyeket ne csupán intézzük, hanem az áldozatok érzékenységre való tekintettel kezeljük. A másik a jóvátétel, valamint az intézményi felelősségvállalás területe: ez utóbbit azt jelenti, hogy ne csak azt állapítsuk meg, hogy vannak köztünk, akik bántalmazást követtek el, hanem azt is vizsgáljuk meg, hogy az intézmény miért nem volt képes megakadályozni vagy megelőzni a történeteket.

H. C.: A már korábban szóba került országjelentés elkészítését nagyon fontosnak tartjuk, még akkor is, ha ettől sokan félnek. Azt gondolom, egy ilyen mélyreható és körültekintő átvilágítás eredményeként nem az derülne ki, hogy itt bántalmazások garmadája történt. Viszont világosan láthatná minden egyházmegye, egyházi szervezet, hogy mennyire volt érintett, s mi a feladata a jövőre nézve.

A Piarista Rend Magyar Tartományának az elmúlt hat évtized szexuális határátlépésekkel kapcsolatos ügyeiről szóló nyilvános múltfeltárása mintaszerű, szakszerű kezdeményezés. Az országjelentés esetén sem pletykaszintű feldolgozásról van szó, sőt nem is a számszerűség számít, hanem elsősorban az, hogy mi volt az a körülmény, ami lehetővé tette a bántalmazást. Fontos ezt tudnunk, hogy a jövőben ilyen esetek ne fordulhassanak elő.

Persze kellemetlen, ha valami megtörtént, de ennél csak az kellemetlenebb, ha nem kezdünk ezzel semmit. Egy országjelentés sem terhelő bizonyíték akar lenni, hanem a szükséges intézkedések meghozatalának kiindulópontja. A félelem helyett inkább a bizalomra lenne szükség, utóbbira pedig látok esélyt, hiszen ezt tapasztaltam akkor is, amikor egyházmegyei vezetők hívtak előadást tartani például lelkipásztori napokra gyermekvédelmi témában.

Protokollok, minták kellenek, amelyek segítenek, hogy miként járjunk el a felmerülő ügyekben, erről szól a nemzetközi konferenciánk is; egy német kriminológus konkrétan erről tart majd előadást.

– Nemrég jelent meg a Szentszék hivatalos testülete, a Tutela Minorum (Kiskorúak Védelmével Foglalkozó Pápai Bizottság) 2024-es évre vonatkozó második nemzetközi jelentése (amely egyébként elismeréssel szól

az EMS tevékenységéről) az Egyházon belüli gyermekvédelem és a sérülékeny helyzetben lévő felnőttek védelmének helyzetéről. Áttekinti a jó gyakorlatokat, ajánlásokat fogalmaz meg, és nagy hangsúlyt fektet a jóvátételre is. Ez utóbbi téren Magyarországon mi most a teendő?

D. B.: A jóvátétel általában musként jelenik meg, dollárjelek formájában, holott nemcsak anyagiakról van szó, hanem a bántalmazott személy mentális, pszichológiai jóllétéről – és a közösségbe való re-integrációjáról is. Több áldozatot is ismerek, akik nem tartottak igényt az anyagi jóvátételre, de kérték, hogy segítsünk abban, hogy a hitüket újra zavartalanul megélhessék a közösségben. Persze magát a közösséget is támogatni kell; látjuk, miként küzdenek a plébániák vagy az iskolák, ahol bántalmazás történt. Kell legyen lelkipásztori szavunk hozzájuk! Egyébként az elkövetőkhöz is, miután már eljártunk velük szemben, és meghoztuk a megfelelő döntéseket.

A jóvátétel anyagi vonatkozásaival kapcsolatban pedig valamiféle közmegegyezésre lenne szükség. Rendszerben kell gondolkodnunk erről is. Sőt, meg kell határoznunk, hogy miért *nem* jár jóvátétel – e kérdés egyébként szorosan összefügg a bizonyíthatósággal.

– Visszatérve az országjelentésre, a múltfeltárás milyen időtávra vonatkozna?

D. B.: A Szentszék azon a véleményen van, hogy a kelet-európai régióban az 1990 előtti ügyeket nem érdemes kutatni, mert nem deríthető ki pontosan, mi történt valójában. Ezzel szemben a piaristák említett jelentése az 1950-es évek végéről is hozott ügyet. Én magam úgy gondolom, az országjelentésben ötven-hatvan évre mindenképp érdemes lenne visszatekinteni, mégha tisztában vagyunk is vele, hogy az 1990 előtti időszakot kritikával kell szemlélünk – ezért is hangsúlyoztam, hogy az átvilágításhoz szükségünk van a megfelelő módszertanra.

H. C.: Ugyanígy látom én is. Azal egészíteném még ki, hogy úgy érezzük, egyre kevesebb félelem és elutasítás övezi ezt a témát, egyre kevesebben gondolják, hogy a bántalmazási esetek feltárása rontja az Egyház társadalmi megítélését. Meggyőződésem, hogy a megtisztulás egy szervezet presztízsét inkább növeli, mintsem csökkenti. Jó irányba haladunk, ha mi is erre törekszünk.

Körössy László
Fotó: Merényi Zita

ADÁSVÉTEL

RÉGI könyveket, képeslapokat vásárolok gyűjteményembe. T.: 06/20-341-9106

ALBÉRLET

KIADÓ a Blaha Lujza tér közelében, József körüti, lift nélküli házban egy 46 négyzetméteres, második emeleti, egyedi gázkonvektoros fűtésű lakás. Helyiségek: bútorozott szoba, konyha, fürdőszoba. Havi bérleti díj: 150 000 Ft + rezsi. Plébánosi ajánlás szükséges. Érdeklődni Dr. Breznay István plébánosnál lehet telefonon: +36/30-725-8797

TÁRSKERESŐ

57 ÉVES, katolikus értékrendjét fontosnak tartó, normál testalkatú, fiatalos életvitelű budapesti nő keresi élete párját hasonló férfi személyében 45 és 60 év között. Jellege: Isten jósága végtelen

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra.

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

Az Országos Magyar Cecília Egyesület (OMCE) szeretettel meghívja tagjait éves közgyűlésére 2025. november 21-én, pénteken 16 órától a Központi Szemináriumba (Budapest V., Papnövelde u. 7.)

IMAÓRA

Kútvolgyi Szűz Mária-engesztelőkápolna: engesztelő virrasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltániszentség előtt. Cím: Budapest XII., Galgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczi István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75–77.) szentségimádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karitász-csoportjának szándékára, a harmadikon az imalábadáa elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirrasztást tartunk Magyarországra, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szűz szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmisék után a kistemplomban beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várnak. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriplebania.hu/>

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

Szentmisét mutatnak be Mindszenty József bíboros boldogává avatásáért a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba u. 5.) a következő napokon: 2025. november 6., csütörtök, december 6., szombat. A szentmisék 7 órakor kezdődnek.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Móricz Zsigmond út 141.): december 4-én 16 órától 7-én 13 óráig ADVEN-TI lelkigyakorlat Osztie Zoltán atyával. December 11-én 18 órától 14-én 13 óráig Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Belső gyógyulás”. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Bánatszelidítő. A halál közelségével és a gyász fájdalmának terhével küzdőknek, valamint a mindennapi veszteségeinken való továbblépéshez szeretnénk segítséget nyújtani sorstárscsoportjainkban. Találkozás a Pásariéti Községi Ház (Budapest II., Pásariéti út 102.) első emeleti termében kététhetente szerda délelőtt 10 órától 11.30-ig, a Szent Anna Plébánia (Budapest I., Aranyhal u. 1.), a Batthyány téren, a templom mögött) alsó hittantermében pedig kététhetente szerda este kénként 18 órától 19.30-ig. Időpontok: 2025. november 12., 26., december 3., 17. Az együttléteket – segítő sorstársakkal – Tegzes Katalin SA nővér vezeti (tegzesh@hotmail.com, 06/30-462-9272).

Hivatástisztázó lelkigyakorlatot tartanak a ferencesek Szécsényben (szécsényi ferences kolostor - Szécsény, Haynald Lajos u. 9.) minden 18 és 35 év közötti, egyedülálló, katolikus keresztény és a ferences lelkiség iránt érdeklődő férfiak, november 21. és 23. között. Jelentkezési határidő: november 18. További információkért a hivatas@ferencesek.hu e-mail-címen lehet érdeklődni.

GYÓNTATÁS

Többynylevű szentgyónási lehetőség a pesti ferenceseknél. A budapest-belvárosi ferences templomban (Budapest V., kerület, Ferenciek tere) lehetőséget biztosítanak a gyónás szentségében való részesülésre azoknak is, akik Budapesten vagy akár Magyarországon más részen élnek, de nem beszélnek magyarul, akárcsak azoknak, akik turistaként látogatnak el hozzájuk, vagy különböző nemzeti kisebbségekhez tartoznak.

MÉCS NAPOK

A MÉCS Napok lelkigyakorlatokat a MÉCS-ben szolgálatot vállaló papok és házaspárok szervezik minden érdeklődőnek.

MÉCS Napok – lelkigyakorlat fiatal pároknak. Szeretettel várják az együtt járó és jegyespárokat, valamint három éven belül házasodott házaspárokat a következő alkalomra: 2025. november 14-16., péntek estétől vasárnap délutánig, a Budatétényi Verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Házba (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky

ADVENT ERDÉLYBEN december 5-7. | 3 nap | 99.900 Ft/fő
ADVENT LENGYELORSZÁGBAN december 5-7. | 3 nap | 114.900 Ft/fő
LOURDES-I ZARÁNDOKLAT AZ ELSŐ JELENÉS ÉVFORDULÓJÁN 2026. február 9-12. | 4 nap | 359.900 Ft/fő
OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN 2026. március 2-8. | 7 nap | 389.900 Ft/fő
MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT 2026. március 11-15. | 5 nap | 159.900 Ft/fő
FATIMAI ZARÁNDOKLAT PORTUGÁLIAI KÖRUTAZÁSSAL 2026. március 18-23. | 6 nap | 419.900 Ft/fő
ZARÁNDOKLAT DÉL-OLASZORSZÁGBA (SAN GIOVANNI ROTONDO ÉS BARI) 2026. március 20-25. | 6 nap | 459.900 Ft/fő
AZ ISTENI Irgalmasság Ünnepe ZARÁNDOKLAT LENGYELORSZÁGBA 2026. április 8-12. | 5 nap | 189.900 Ft/fő
ZARÁNDOKKÖRÚT TOSZKÁNÁBA 2026. április 20-26. | 7 nap | 399.900 Ft/fő
VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA +36 20 500 5050 www.viasacra.hu

u. 3-5.). A programot vezeti: Mészáros Domonkos OP. Jelentkezési határidő: november 7., péntek. További információ: <https://mecshonlap.hu>

MÉCS Napok – lelkigyakorlat házaspároknak. Szeretettel várják a három évnél régebb óta szentségi (vagy rendezhető) házasságban élő házaspárokat a következő alkalomra: 2025. november 21-23., péntek estétől vasárnap délutánig, a Budatétényi Verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Házba (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky u. 3-5.). A programot vezeti: Mészáros Domonkos OP. Jelentkezési határidő: november 16., vasárnap. További információ: <https://mecshonlap.hu>

ÉLETVÉDŐ NAP

Gyermekáldás – A gyermek áldás címmel rendezik meg az V. Országos Életvédő Napot Debrecenben, november 22-én, szombaton 8-18 óra között, a Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskolában (Debrecen, Kossuth u. 44.). Témák többek között: Létezik-e „katolikus lombik”? Ciklus show: Kilenc hónap - Egy tanév; Abortusz, vetélés utáni gyógyulás; Kiskorúak babavárása. A rendezvény ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Bővebb információk: <https://hd.gorogkatolikus.hu/>

LELKIPÁSZTORI NAPOK

„Hirdessétek az evangéliumot! (Mk 16,15) – Lelkipásztori napok az evangelizációról címmel kerül megrendezésre az Országos Lelkipásztori-Teológiai Napok Esztergomban, a Szent Adalbert Rendezvényközpontban (Esztergom, Szent István tér 10.) 2025. november 24-én hétfőn 9 óra és november 26-án, szerdán 14 óra között. A három nap célja, hogy a résztvevők elmélyíthessék teológiai és pasztorális ismereteiket, valamint gyakorlati és közösségi tapasztalatokat szerezzenek a lelkipásztori szolgálat és az evangelizáció, illetve az „első meghirdetés” területén. A konferencia során előadások, műhelyfoglalkozások, beszélgetések, szentmisék, közös imák várják a résztvevőket, melyek tartalmilag szorosan kapcsolódnak a teológiai képzés célkitűzéseéhez, de érintenek minden katolikus hívőt. Részletes program, jelentkezés és bővebb információ: <https://oli.katolikus.hu/>. E-mail: oli@katolikus.hu T.: 06/30-640-1059 (munkanapokon 10-16 óra között).

ZARÁNDOKLAT

15. Via Sancti Martini – Szent Márton-zarándoklat Budapesten 2025. november 8-án, szombaton 9 órától. Találkozási helyszín: Kisboldogasszony- (Egyetemi-) templom (Budapest V., Papnövelde u. 7., megközelítés: M3-as metró, Kálvin tér vagy a Ferenciek tere megállóból). A zarándoklat témája: „Ti Szent Márton népe vagytok II.”. A zarándoklat házigazdája: Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök, a Központi Papnevelő Intézet rektora. A részletes program <https://viasanctimartini.hu> oldalon érhető el. Minden érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak!

RÓZSAFÜZÉR-IMÁDSÁG

TÉRden álló férfiak rózsafüzér-imádsága lesz Budapesten, a Szent István-bazilika előtti téren, december 6., elsőszombaton 10 órától. Gyülekező 09.45 órától. A hívó férfiak együtt, térdén fohászodnak a Szűzanya közbenjárásáért, az öazonosság megerősödéséért, szívbéli békéért, a kiengesztelődésért, a hitben való gyarapodásukért, az Istenhez való megtérésért, a férfitestvérek imádságban való megerősödéséért, valamint gyermekeinkért, családjainkért és egész imádkozó nemzetünkért. A szervezők kéri, hogy ahol imádkoznak bátor férfiak, jelezzék a sziveskovetsegeimisszioja@gmail.com e-mail-címen, valamint küldjenek képet, összefoglalást, tanúságtételt, valamint imaszándékokat is.

EMLEKMISE

Rekviem az egyházi iskolák elhunyt tanáraiért és diákjaiért Budapesten, a Margit körüti ferences plébániatemplomban (Budapest II., Margit körút 23.) november 15-én, szombaton 16 órakor. A főcelebráns Farkas István (alias Lupus atya) piarista szerzetes, a házigazda Lukovits Milán OFM lesz. A szentmisére és az azt követő agapéra szeretettel várják a férfi- és a női szerzetesrendek, az evangélikus, a görög- és a római katolikus, valamint a református egyházak által fenntartott iskolák jelenlegi és egykori tanárait, növendékeit.

ELŐADÁS

A Sapientia Pedagógus Fórum következő előadására várják az érdeklődő pedagógusokat november 18-án, kedden 16–18.30 óra között a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán (Budapest V., Piarista köz 1.). A tér pedagógiája - Az iskolaépítéset mint a keresztény közösségformálás eszköze című előadást Cseh András DLA, ProArchitectura

A BUDAPEST-KELENFÖLDI SZENT GELLÉRT PLÉBÁNIA EGYHÁZI FENNTARTÁSÚ URNATEMETŐJÉBEN URNAFÜLKÉK MEGVÁLTÁSÁT, valamint ZÁRTSZÓRÁSOS TEMETÉS LEHETŐSÉGÉT KÍNÁLJA.

Temetőnk minden nap 8 – 18 óráig látogatható.

Urnairoda nyitvatartása:
Hétfőtől péntekig: 9.30-tól 16.30-ig
Telefon: 1/203–8912; E-mail: urnairoda@szgp.hu

Plébániai iroda nyitvatartása:
Hétfőtől péntekig: 9.30-tól 16.30-ig
Telefon: 1/203–8915; E-mail: iroda@szgp.hu

Templomunk miserendje:
Vasárnap: 9.00, 11.00 és 18.00
Hétköznap: 7.00 és 17.00 Szombaton 7.00 és 18.00

Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 149.; Honlap: <https://szgp.hu>

MINDSZENTYNEUM
ZALAEGRSZÉG

2025.11.25-én Zarándoknap

Ezen a napon állandó kiállításaink ingyenesen látogathatók!

További programok: [mindszentyneum.hu](https://szgp.hu)

KIÁLLÍTÁS

A veszprémi várnegyedbet bemutató séták két új, különleges helyszínnel bővülnek. A látogatók eszentül leereszkedhetnek a föld alá, a Szent Mihály-főszékesegyház altemplomába, illetve felfedezhetik a Szent György-kápolna feltárt maradványait – ott, ahol ezer év története válik láthatóvá. A vezetett várséták egész évben látogathatók. A program időtartama körülbelül 60 perc, a csoportok létszáma korlátozott. A találkozási pont minden esetben a Biró–Giczey-ház (Veszprém, Vár utca 31. Telefon: +36/20-560-2010; e-mail: turizmus@veszpremiersekseg.hu). Bővebb információk: <https://vetk.hu/>

„Bogács és lilium – Magdolnák virágai” címmel ingyenes kiállítás tekinthető meg december végéig a veszprémi várnegyedben a Biró–Giczey-ház freskós termeiben. A tárlat hétfő kivételével minden nap látogatható: keddtől péntekig 17–19 óráig, valamint szombaton és vasárnap 10–19 óráig. A Veszprémi Érsekség történetének egyik legjelentősebb eseményét, Bódi Mária Magdolna boldoggá avatását ünnepli ebben az évben. A liliumos vértanú névadó szentjének, Mária Magdolna életének eseményeit bemutató műtárgyat nézve közelebb kerülhetünk Bódi Magdi és Szent Mária Magdolna titkaihoz.

Kiadja a Magyar Kurír Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál, a postán.

Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • Ügyvezető: Tolonics Gergely ISSN 0133–1205 KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA. LAPZÁRTA: 2025. november 3.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István
Lapszerkesztő: Baranyai Béla • Lapszerkesztő-helyettes: Körössy László
Szerkesztőség: Agónás Szonja, Bodnár Dániel, Fábian Attila, Gátas Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hollósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Nádujvári Dorottya, Pallós Tamás, Szantalai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet

Olvasószerkesztő: Koditek Bernadett
Korrekto: Szántó István • Tördelés: Kuzma Angéla
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.
Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933 www.ujember.hu • e-mail: mk@katolikus.hu

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu
Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén. Egyéni példányos előfizetés belföldről negyedévre: 5785 Ft, fél évre: 11 570 Ft, egy évre: 23 140 Ft. Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu
Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu
Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása: +36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

A legapróbb mozdulat is szeretetté válhat

Szociális otthonok intézményvezetői találkoztak Csepelen

A Kalocsai Iskolánővérek Szent József Otthonában, Csepelen tartották október 16-án a szerzetesi fenntartású szociális otthonok intézményvezetőinek találkozóját, melyre az ország minden részéből érkeztek résztvevők.

A találkozó az otthon kápolnájában kezdődött közös imádsággal, amelyet a fenntartó rend, a Miaszszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolánővérek Társulata képviselőiben megjelent Dávid M. Bernadette CSSK általános főnöknő vezetett. Az előjáró a közös éneklést követően *Hogyan válhat a szolgálat örömmé – a szeretet mosollyá?* címmel tartott elmélkedést. Kifejtette: sokszor kérdezzük magunktól a minden napokban, hogyan lehet örömmel szolgálni, hogyan lehet mosolyogni akkor is, amikor fáradtak vagyunk, amikor talán szót sem érdemlő apróságokkal bántanak meg bennünket, amikor az idősek türelmetlensége vagy értetlensége próbára teszi a türelmünket. A válasz nem a nagy szavakban és kijelentésekben, hanem a kicsi, mindennapi cselekedetekben rejlik – hangsúlyozta a Kalocsai Iskolánővérek általános főnöknője. – Van olyan mosoly, amelyet nem lehet megjátszani. Ez az a mosoly, amely belülről fakad: a szív békéjéből, a szeretetből, abból a tudatból, hogy amit teszünk, annak értelme van. A szolgálat igazi öröme nem abban rejlik, hogy minden simán megy, hanem abban, hogy a legapróbb mozdulat is szeretetté válhat.

„Amikor egy idős embernek türelmesen elmagyarázzuk, amit már sokadszorra kérdez, amikor meghallgatjuk panaszát, vagy egyszerűen csak ott vagyunk mellette csendben: ezekben a pillanatokban Isten szere-

tete emberi alakot ölt – mondta Bernadette nővér. – Naponta érezzük, hogy szolgálatunk nem könnyű. Vannak percek, amikor elfáradunk, amikor már nincs erőnk újra és újra mosolyogni. Ám, ha ilyenkor is megpróbáljuk, a mosoly maga válik imádsággá. A szeretetből fakadó mosoly nemcsak a másinak ad reményt, hanem minket is gyógyít. Megnyugtatja a lelket, és emlékeztet arra, hogy nem vagyunk egyedül!

Krisztus ott jár közöttünk – a folyosókon, a szobákban, a mindennapi szolgálatban. A mosoly, amit adunk, talán apró, talán fáradt, mégis az isteni kegyelem hordozója lehet. Reggel, mielőtt új napot kezdünk, jó kimondani csendben: »Uram, ma is szeretnék örömmel szolgálni. Hadd legyen az arcomon a te moso-

lyod.« Ha így gondolkodunk és élünk, akkor abban az otthonban, ahol mi dolgozunk – a munkában, a nevelésben és a fáradtságban –, Isten országa csendesen növekedni kezd.”

Az intézményvezetői találkozók mindig a résztvevők által előre elküldött kérdések alapján összeállított témákra épülnek. Az október 16-i találkozó az első téma a digitális átállás, ezen belül is a GDPR és az adatvédelem, valamint az iratkezelés és -tárolás kérdései voltak. A résztvevők egy adatvédelemmel – kimondottan a szociális intézmények kérdéseivel is – foglalkozó cég meghívott képviselőjének előadását hallgathatták meg, aki tanácsokkal és sok

gyakorlati példával is szolgált, ami segítség ezen a mindenki számára új területen.

A másik nagy téma a személyiségi jogok, az önrendelkezés és a szabad mozgáshoz való jog érvényesülése volt az intézmény hétköznapijaiban. Ennek kapcsán a vendéglátó intézmény, a Kalocsai Iskolánővérek Szent József Otthonának vezetője, Riskó Anita, valamint az ápolásvezető és a mentálhigiénés csoport vezetője tartott előadást, bemutatva az egyes szakmai területek feladatát és az együttműködés lehetőségeit. Formanek Tamás, a találkozó szervezője témacsoportokba szedte a beérkezett kérdéseket, és elmondta az ellátottjogi képviselőkkel folytatott egyeztetés alapján összeszedett válaszokat – többek között, hogy mi az, amit jogszabály határoz meg, mit lehet a házirendben rögzíteni, és melyek azok a helyzetek, amelyeket konfliktuskezeléssel és ügyes belső kommunikációval a vezetőnek kell megoldania.

A találkozón nagyon sok kérdés és hozzászólás hangzott el a felmerült témákhoz kapcsolódóan. Az egyik résztvevő megfogalmazása szerint a találkozókban a legfontosabb a közös nyelv. Megvan a saját szeretetnyelvük, és sok esetben a jelentkező problémák is hasonlóak, ami mindig megerősítést ad visszatérve a hétköznapiakba. A visszajelzések mind arról szóltak, hogy nagy szükség van ezekre a találkozókra, amelyek nemcsak szakmailag, de emberileg is nagyon fontosak.

Forrás: Magyarország Szerzeteselőjárók Konferenciáinak Irodája (MSZKI)
Fotó: Török Dénes, Formanek Tamás/MSZKI

A templomszentelés első évfordulója Gödöllőn

Október 21-22-én ünnepelte a Gödöllői Premontrei Apátság közössége a Szent Agoston prépostsági templom felszentelésének első évfordulóját. A kétnapos eseménysorozat keretében tartották a templom alapítására örökségét felajánló Sopronyi Kálmánka (1924-1937) egykori premontrei diák és szüleinek újratemetését is.

Az ünnepi események során zsolozsmákon, szentmiséken adott hálát a templomot immár egy éve használók közössége a templom felépüléséért és a benne szolgálókért. Az első és második vesperás alatt és a templomszentelési szentmisén a tizenkét templomszentelési gyertya lángja jelezte az „élő kövek” fényét és hatását. A rendi és plébániai közösséggel együtt ünnepeltek a meghívott vendégek is.

Az énekszolgálatot a premontrei kóruscsalád (szkóla, kántorátus, apátsági kórus) és a Szent Efrém Férfikar végezte. Október 21-én délutántól kezdve volt látogatható Sopronyi Kálmánka és szüleinek ravatala az altemplomban. Este gyászmisét mutattak be értük és a család többi elhunyt tagjáért.

Október 22-én délelőtt a Premontrei Iskolaközpont

közösségének részvételével zajlott Sopronyi Kálmánka és szüleinek újratemetése a templom kriptájában. A temetési szertartást Székely János szombathelyi megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnöke és Balogh P. Piusz OPraem gödöllői apát végezték. A püspök a diákokhoz szóló ünnepi beszédében felhívta a figyelmet az egymás iránti segítő szeretet fontosságára, mely felette áll sok egyéb, egyébként jó tulajdonságnak.

A gödöllői apát az egymás iránti tisztelet fontosságáról, a tiszteletadás jelentőségéről, va-

lamint az erényekben gazdag krisztusi lelkületről beszélt az egybegyűlteknél. A szentmise végén a Premontrei Iskolaközpont diákjai levonultak az

altemplomba, hogy leróják imádságos kegyeletüket a száz évvel korábban élt iskolatársuk előtt.

Sopronyi Kálmánka halála előtt örökségének felajánlásával az akkor „Gödöllőn építendő templom legnagyobb jötevőjévé vált”. Egykori tiszta felajánlása mostanra lett valóság. Az ünnepi eseményen a Premi Cantores iskolai kórus énekelt. Sopronyi Kálmánka 1924. március 29-én született Rákospalotán, Scherfeneder Kálmán néven. Az elemi iskola első négy osztályát Rákospalotán végezte, kitűnő eredménnyel. Harmadikos volt, amikor a család magyarosította nevét Sopronyira, így a bizonyítványában negyedik osztályban már ezen a néven szerepelt.

1934-ben felvételizett a premontreiek gödöllői Szent Norbert Gimnáziumába, ahol végig jeles előmenetelő volt. Már ilyen fiatalon elhatározta, hogy érettségi után a Premontrei Rend tagja szeretne lenni. Álma azonban nem válhatott valóra – 1937-ben, rövid betegség után, a tanév elején meghalt. A premontrei-

ek pedig, a szülők kérésének megfelelően, Sopronyi Kálmánt 1937. október 15-én a fácánosi premontrei sírkertben temették el. Az erről a tanévről készült értesítőben így emlékeztek meg róla: „A csapás váratlanul érte és mélyen megrendítette a tanárokat és

tanulókat egyaránt. Az intézet benne nagyon tehetséges, valóságos lelkületű, kötelességtudó tanítványát veszttette el, tanulótlársai pedig kedves, szeretetreméltó barátjukat és jeles példaképüket. (...)”

A szülők egyetlen gyermeküket veszttették el. Tiszteletben tartották Kálmánka utolsó kérését, hogy örökségét (először gazdagságukat, majd a szülők halála után házukat) a felépítendő új templom javára ajánlják fel. Ezt a következő

évben közjegyző előtt hivatalos végrendeletben is megerősítették, hogy haláluk után a család húszholdas birtokát az épülő templom felépítésére ajánlják fel; ha addigra a templom felépül, akkor felét a templom működési költségeire, a másik felét pedig az arra rászoruló

egy vagy két diák kapja meg öt évig ösztöndíj formájában. „Szüleidnek személfénye, társaidnak mintaképe voltál rövid élted alatt. Örökséged mely megmaradt, az épülő templom kapta. Míg nyughyled lesz alatta, addig pihensz itt a sírban, s tiszta lelked Isten-nél van” – olvasható Sopronyi Kálmánka síremlékén.

Forrás: Gödöllői Premontrei Apátság
Fotó: Kara Anna, Tamási Gábor

HÍREK KÉPEKBEN

• Az 1956-os forradalom évfordulójának előestéjén, október 22-én koszorúzással emlékeztek a váci hívek a püspökség előtt az önkormányzati ünnepség keretében. Pétery József püspök emléktáblájánál Varga Lajos váci segédpüspök mondott beszédet. '56 egyik legfontosabb története az egyházmegye közössége számára, hogy Pétery József püspököt hazahozták hejcei száműzetéséből.

• A Veszprémi Főegyházmegye Hitoktatói Irodája újabb kreatív kalandra hívja a hittanosokat a 2025/2026-os tanévben. A Boldog Bódi Mária Magdolnára emlékező pályázat felhívása a „zsebszentélyről” a www.veszpremiersekseg.hu/zseb-szentely-palyazat oldalon olvasható. A pályaművek beérkezési határideje: 2026. február 20.

• Ötvenegy görögkatolikus roma fiatal gyűlt össze kétnapos találkozóra október 27–28-án Máriapócscon. A Nyíregyházi Egyházmegye főszervezésében, a Miskolci és a Hajdúdorogi Egyházmegyével együttműködve immár második alkalommal rendezték meg a találkozót azzal a céllal, hogy Jézus Krisztus örömhírét elérhetővé tegyék a fiatalok számára, és megerősítsék őket hitükben és közösségükben.

Bemutatjuk Egyházunk új szentjeit

Malojan Ignác örmény vértanú érsek

Hét új szentet avatott XIV. Leó pápa október 19-én, vasárnap a Szent Péter téren bemutatott ünnepi szentmise keretében. Malojan Ignác (Ignatius Choukrallah Maloyan) szülővárosa, a törökországi Mardin örmény katolikus érseke Krisztus iránti szeretetből ontotta vérért 1915. június 11-én.

1869. április 15-én született. Libanonban, a bzmommari kolostorban végezte előkészítő tanulmányait, pappá szentelésére 1896-ban úrnapiján került sor. Papi szolgálatának első szakaszát Egyiptomban végezte, ezt követően Mardin érsekévé nevezték ki, 1911. október 22-én szentelték fel. Gondoskodott papjai lelki és lelkipásztori képzéséről, időt szentelt a hívek meglátogatására, újraindította az iskolákat és helyreállította a templomokat.

1915. június 3-án az érseket több száz férfival együtt börtönbe hurcolták és megkínózták. A hamis vád az volt ellenük, hogy fegyvereket rejtegettek. Nyíltan felajánlották neki, hogy szabadon bocsátják, ha áttér az iszlám hitre, ő azonban határozottan visszautasította ezt. Kivégzése előtt még egyszer utoljára elbúcsúztatott híveitől: arra buzdította őket, hogy legyenek készek életüket áldozni Krisztusért, majd megszentelte azt a kevés kenyeret, amit szerezni tudott, és kiosztotta mindannyiuknak útravalóul. Amikor utolsó felszólításként ismét áttérésre buzdították, ezeket a szavakat mondta: „Szívem legédesebb vágyának tartom, hogy a hitemért ontsam véretem, mert biztosan tudom, hogy ha annak szeretete miatt kínoznak meg, aki értem halt meg, akkor azok közé tartozom majd, akiknek örömben és boldogságban lesz részük, és megláthatom odafent az én Uramat és Istenemet.”

Vértanúsága Jézus Szentséges Szívének ünnepén történt. Szent II. János Pál pápa 2001. október 7-én avatta boldoggá a következő szavak

kíséretében: „Malojan Ignác érsek, aki 46 évesen halt vértanúhalált, emlékeztet bennünket minden olyan keresztény ember lelki küzdelmére, akinek hite a gonosz támadásainak van kitéve. Az Eucharisziából merített nap mint nap erőt, hogy nagylelkűen és szenvedélyesen lássa el papi hivatását, az igehirdetésnek, a szentségek kiszolgáltatásának és a legszegényebbek szolgálatának szentelve életét. Életében teljes mértékben megélte Szent Pál szavait: »Hiszen Isten nem a csüggedtség, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét adta nekünk.« (2 Tim 1,7) Az üldöztetés veszélyeivel szemben Boldog Ignác nem fogadott el semmiféle kompromisszumot, és azoknak, akik nyomást gyakoroltak rá, kijelentette: »Isten nem szeretné, hogy megtagadjam Jézust, a Megváltómat. A hitemért véretem ontani a legnagyobb vágyam!« Példája világítson ma mindazok előtt, akik az evangélium tanúi akarnak lenni, Isten dicsőségére és testvéreik üdvösségére!”

Fordította: Thullner Zsuzsanna
Forrás: Causesanti.it
Fotó: Wikipédia

Nyolcvanéves az Új Ember

1945. augusztus 9-én jelent meg az Új Ember első száma. La-punk nyolcvanéves fennállását ünnepelve cikksorozatot indítottunk, válogatva az elmúlt évtizedek írásainak legjavából. Ezúttal az 1965. november 7-én megjelent számból idézzük Mihelics Vid Rómából küldött „telefonjelentését”, amely a II. Vatikáni Zsinat október 28-i napjáról szól, továbbá Pilinszky János Egy lírikus naplójából című jegyzetének egy részletét.

Megtapsolták a szavazások eredményeit

(Mihelics Vid telefonjelentése
Rómából, a II. vatikáni zsinat
1965. október 28-i napjáról)

Mire a mise véget ért és elhangzott a pápa áldása, aki utána ismét helyet foglalt trónszékében, Felici főtitkár már közölte is az egyes schémákra leadott szavazatok eloszlását. Bejelentéseit a zsinat mindannyiszor megtapsolta. Különösen nagy tapsot váltott ki annak a szavazásnak eredménye, amelyet az egyház és a nem keresztény vallások viszonyát tárgyaló schémáról tartottak. A püspökök lelkipásztori feladatairól, a szerzetesi élet megújításáról és a papok képzéséről szóló schémák, mondhatni, egyhangúlag mentek át. Az elsőnél mindössze 2, a másodiknál 4, a harmadiknál 3 volt a „nem” szavazatok száma, szemben 2310, 2321 és 2318 „igen” szavazattal. A keresztény nevelésről szóló schéma 2290 „igen és 35 „nem” szavazatot kapott, míg az egyház és a nem keresztény vallások viszonyáról szóló schémát 2221 szavazattal 88 ellenében fogadta el a zsinat. A taps elültével néma csendben olvasta fel a pápa a kihirdetési formulát. Utána mindjárt Felici főtitkár a pápa nevében közölte, hogy a három dekrétum 1966. június 30-án lép hatályba. Ezzel be is zárult a nyilvános ülés. A Szentatya áldást adott s ahogyan jött is, gyalog hagyta el kíséretével a bazilikát. Itt emléltetem meg legalkalmasabban Felici főtitkár nyilatkozatát, amely szerint VI. Pál azért választotta ezt a napot a nyilvános ülés időpontjául, hogy ő is, meg a zsinat, is a „legméltóbb módon és keretben” emlékezzék meg XXIII. Jánosról, arról a pápáról, aki a „Békeség a földön” szavakkal kezdődő körlevelet kibocsátotta. A Szentatya azzal, hogy a koncelebrációs misét ezen az évfordulón a világ békéjéért mutatta be, hangsúlyozni kívánta, hogy XXIII. János szellemi örökségét nemcsak elveszni nem hagyhatjuk, de gyarapítani is tartozunk.

Egy lírikus naplójából (részlet)

Azt mondják, keveset írok, de én ezt nem érzem. Sok vagy kevés, az irodalomban rendszerint értelmetlen szavak. Terjedelmes műveket érezhetünk rövidnek, és egy húsz soros verset terjedelmesnek. A műveknek egyedül a minősége érvényes. Szent János evangéliuma nem rövidebb a Háború és békénél, s a Háború és béke nem hosszabb egy Shakespeare szonettnél. Hasonlóképp: írás vagy nem írás, rendszerint egymást kiegészítő és nem kizáró fogalmak. Számomra a csend periódusa rendszerint sokkalta fontosabb, mint magáé az írásé. Egy hasonlattal: a madárszárny csapása szakaszos, de röpte azért egyenletes. És nem is a szárnycsapás a lényeges, hanem a röpte előre. Mit ér, ha folyamatosan csapkod a szárnyával, miközben egyhelyben ül egy háztetőn?

Az ember negyven után kezdi érezni, hogy kifele megy. — Különös, mint mikor valaki kifelé hajózik egy városból —, ahol valamikor talán hosszú és keserves esztendőket töltött — ahogy távolodik a kikötőből, az elszakadó város egyre szebbnek tűnik a szemében. — Belenőni a halálba: szerintem sokkal intenzívebb élet, mint fiatalnak lenni. A költészet a kimondhatatlant ostromolja. Nos, az öregség jelentése kimondhatatlan. A nagy öregek készek ma meghalni, és készek akár ezer évig élni még. Én még csak ott tartok, hogy szorgalmasabban tanulok, mint bármikor eddigi életemben.

Pilinszky János

AZ ÚJ EMBER KÖNYVESBOLT 25%-OS AKCIÓJA november 1. és december 31. között

Elérhetőségeink: 1053 Budapest, Ferenciek tere 7–8.

Webcím: bolt.ujember.hu

